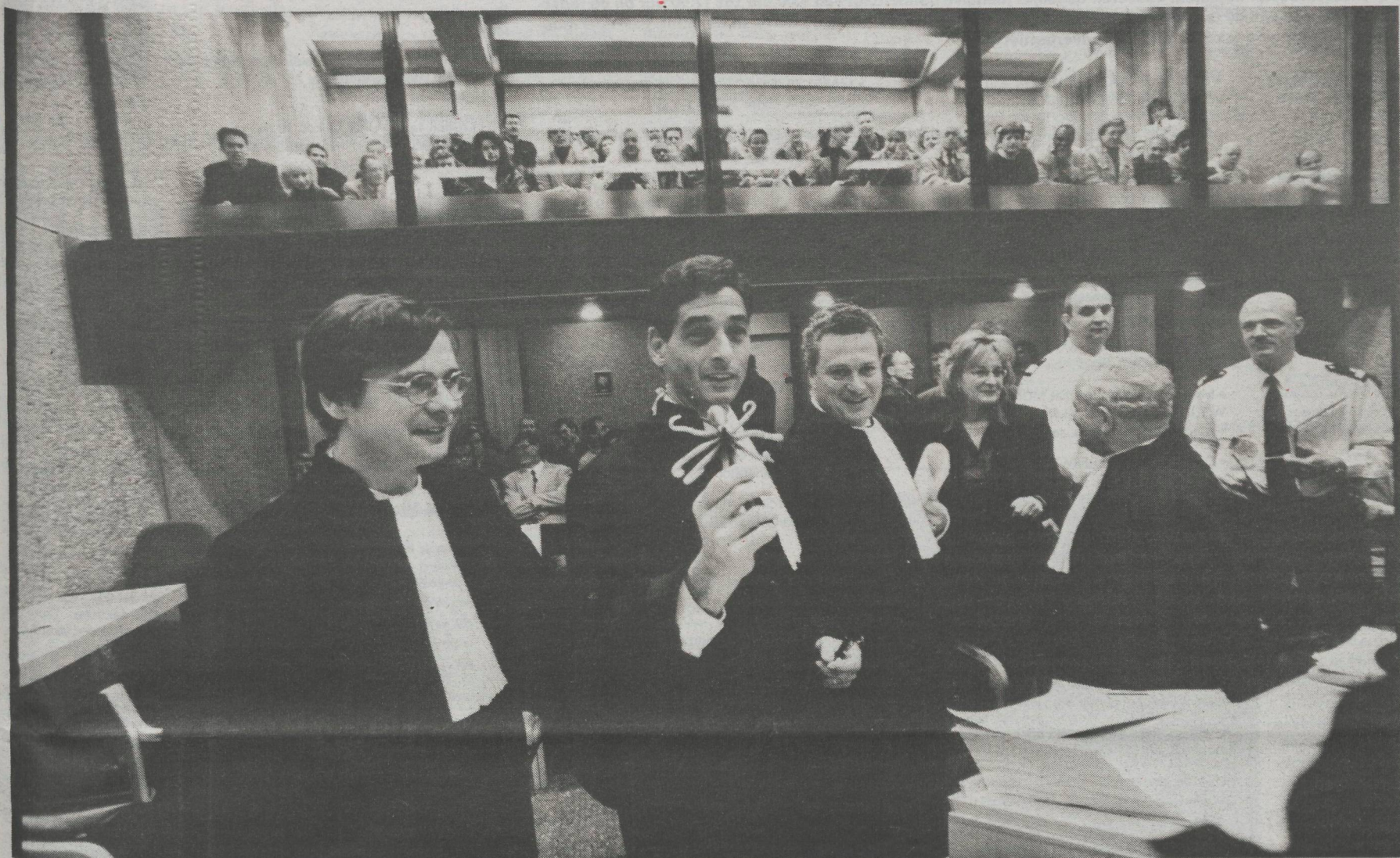

bservant 20

INCLUDES
ENGLISH
EDITION

Informatie- en opinieblad van de Universiteit Maastricht • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • Jaargang 17, 30 januari 1997

Tot vorige week maandag stond hij in de schijnwerpers. Prof. Gerard Mols (helemaal links), lid van het dreamteam van advocaten in de Hakkelaarzaak. Terug op de faculteit worstelt hij zich door notulen van vergaderingen. Zie pagina 7 (foto Bert Verhoeff)

Bijna veertien procent Maastrichtse studenten haalt temponorm niet

Twijfels en luiheid hoofdreden voor missen temponorm

Studenten die de temponorm voor hun studiefinanciering niet halen, noemen vooral hun eigen gebrek aan motivatie en inzet als oorzaak. Toch studeert zeker tweederde van hen alsnog verder. Dat blijkt uit een landelijk onderzoek onder zesduizend 'tempo-slachtoffers'.

Afgelopen studiejaar werd in totaal ruim twaalf procent van alle universitaire studenten slachtoffer van de tempobeurs, zo blijkt uit deze week vrijgegeven cijfers. Hun beurs voor dat jaar werd definitief omgezet in een lening.

In Maastricht heeft 13,9 procent van alle studenten de temponorm niet gehaald. Dat wil echter niet zeggen dat ook al deze studenten zich ook tempo-slachtoffers mogen noemen. Sommigen doen namelijk geen beroep op de studiefinanciering en hebben geen last van Ritzens regel. Anderen, zo legt een medewerker van studentenzaken uit, kunnen aan een zusterinstelling wel aan de norm hebben voldaan en op die manier de dans ontspringen. Om hoeveel mensen dit gaat, wordt volgende week bekend. In het hbo waren de resultaten gunstiger: daar verloor iets meer dan acht pro-

cent van de studenten hun beurs. In totaal leverde dit minister Ritzen 152 miljoen gulden op.

Studenten moesten afgelopen studiejaar voor het eerst aan de verhoogde norm van 21 studiepunten voldoen. Gemiddeld over het hele hoger onderwijs haalde bijna twaalf procent of veertigduizend studenten die norm niet. Onder deze groep waren echter ook vijfduizend eerstejaars die voor 1 februari stopten met studeren; zij hoefden daardoor hun beurs niet terug te betalen.

Het aantal 'echte' slachtoffers kwam zo op ruim 34 duizend of iets meer dan tien procent van alle studenten. Dat is bijna het dubbele van toen de norm nog maar tien studiepunten bedroeg.

Hoe het komt dat studenten de norm niet halen, wordt duidelijk uit een nieuw rapport van het Nijmeegse instituut IOWO, dat eveneens deze week is verschenen. Men ondervroeg zesduizend studenten die in de twee voorgaande studiejaar ('93/'94 en '94/'95) de toen nog 'lichte' temponorm misten. Net als bij eerdere onderzoeken bleek daarbij dat studenten de schuld toch vooral bij zichzelf zoeken. Luiheid, twijfels en persoonlijke omstandigheden worden nog het meest als verklaring genoemd. Slechts een kleine minderheid (achtentien procent) van de tempo-slachtoffers blijkt

bijvoorbeeld echt regelmatig colleges te lopen.

Toch is ook de kwaliteit van het onderwijs van invloed bij het falen: bij veel stu-

denten zijn de twijfels vergroot door saaie docenten of een gebrekkige orga-

(Lees verder op pagina 6)

Studenten klagen advocaat Hakkelaarproces aan

Prof. G. Mols heeft zich niet aan zijn onderwijs-afspraken gehouden, vinden vijf rechtenstudenten. Zij dienden een klacht in bij het faculteitsbestuur en het college van bestuur.

Het gaat om het tweede blok: verdediging strafzaken. Dat zou eigenlijk in december beginnen, maar werd verplaatst naar 20 januari omdat Hakkelaar-advocaat Mols in verband met het proces full-time in Amsterdam zat.

Maar ook die afspraak kon de advocaat niet nakomen omdat het proces met een dag werd verlengd toen het televisieprogramma Nova onthulde dat de aanklagers kroongetuige Karman hadden beloofd dat ze van zijn vermogen af zouden blijven.

De hoogleraar zelf noemt de hele affaire 'buitengewoon zurig'. Het woord kinderachtig wil hij niet gebruiken omdat hij

zich ook realiseert dat onderwijs voor studenten heel belangrijk is. Toch valt het hem wel tegen van zijn studenten. "Als ik een cursus verdediging strafzaken zou volgen, en ik wist dat mijn docent met zo'n proces bezig was, dan zou ik me in de tijd dat hij er niet was wel bezig kunnen houden met de bestudering van buitengewoon belangrijke vraagstukken op het terrein van het Nederlandse strafrecht."

Het bestuur van de faculteit heeft de brief met commentaar doorgestuurd aan het college van bestuur. Wat dat commentaar inhoudt wil dekaan prof. Cid Schwarz niet zeggen, maar hij verwacht dat de zaak met een sisser zal aflopen. Hij heeft begrepen dat er al een datum voor een nieuwe bijeenkomst is geprikt.

Jan Buevink

3

Brandweer niet blij met kelder cultuurwetenschappen

4

Christel en Maarten

5

Bedrijfsarts Van Attekum in opspraak

8

Stervensbegeleiding is ondergeschoven kindje in medische opleiding

9-12

'Home is with my mother'

18

Het smaakt Engels

Perspectievennota rechtenonderzoek 1997-2000

Mikken op onderzoekscholen, maar ook ruimte voor eigen initiatief

Het beleid van de rechtenfaculteit is erop gericht zoveel mogelijk onderzoek in programma's en onderzoekscholen onder te brengen. Daarnaast blijft uitdrukkelijk ruimte voor individueel initiatief. In het verleden is namelijk gebleken dat programmering geen zin heeft als het niet aansluit bij de voorkeuren en vaardigheden van de onderzoekers.

Dit staat in de 'Perspectievennota

Rechtsgeleerdonderzoek 1997'. Een concept van de nota, waarin het onderzoeksbeleid van de faculteit voor de jaren 1997-2000 staat beschreven, werd afgelopen woensdag door de faculteitsraad grotendeels instemmend ontvangen. Dit is de eerste onderzoeksnota sinds 'Recht in de leer', die een aantal jaren geleden verscheen. Sindsdien is het onderzoek steeds meer in onderzoekscholen gekanaliseerd en kwam de nadruk steeds meer op kwaliteitsbewaking te liggen. Overigens is men hier niet gediend van teveel ministeriële bemoeienis met het wetenschappelijk onderzoek: "Het fa-

cultheitsbestuur zal in samenwerking met eigen universitaire instanties en door onze inbreng op landelijk niveau bevorderen dat tegen te vergaande regelzucht krachtig tegengas wordt geboden."

Na een hoofdstuk waarin de geschiedenis van de onderzoeksorganisatie wordt doorgenomen, komt de min of meer principiële vraag aan de orde of het juridische onderzoek een individuele dan wel een gemeenschappelijke onderneming is. Een achterhaalde vraag, gezien de vergaande staat van programmering en organisatie waarin het zich bevindt. De faculteit wenst evenwel uitdrukkelijk ruimte te behouden voor individueel onderzoek. Dit gezegd hebbende blijkt toch uit de rest van de nota dat de toekomst ligt bij het geprogrammeerde onderzoek, bij voorkeur binnen een onderzoekschool. De UM participeert in twee van deze interfacultaire instituten: zij is penvoerder van Ius Commune, waarin wordt samengewerkt met de universiteiten van Leuven en Utrecht. Delen van de faculteit participeren in de onderzoekschool Rechten van de Mens, met Utrecht als penvoerder.

Het meten van de kwaliteit van onderzoek is niet gemakkelijk, noch onomstreden, zo blijkt uit de nota. Het betekent meer toezicht door wetenschapscommissies en besturen van onderzoekscholen. Een andere poging kwaliteit te onderscheiden is een tweedeling te maken tussen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke publikaties. Visitatiecommissies leveren eveneens een kwaliteitsoordeel.

Het voorstel in de nota om daar nog een beoordelingsronde aan toe te voegen, door het inschakelen van externe referenten, ontmoette weerstand in de raad. Naast het vermoeden dat collega's elkaar wellicht niet snel negatief zullen beoordelen, "een wespennest", zou het ook teveel tijd kosten. Bovendien werd aan de noodzaak van het formaliseren van externe beoordeling getwijfeld. "Laat toetsing maar aan de markt over", meende men. Vergaande regelzucht wordt ook binnenshuis niet gewaardeerd.

In maart wordt de definitieve versie besproken.

Agnes Sommer

Daling aantal eerstejaars viel dit studiejaar mee

Het aantal schoolverlaters dat voor de universiteit kiest, is afgelopen september voor het eerst in jaren niet gedaald. Toch liep het aantal eerstejaars nog wat terug, maar dat komt doordat steeds minder hbo'ers voor een academische vervolgstudie kiezen.

In totaal begonnen afgelopen najaar 27.927 studenten voor het eerst aan een universitaire studie, twee procent minder dan vorig studiejaar. Het aantal meisjes steeg zelfs met een procent, terwijl het aantal jongens vijf procent daalde. Van alle eerstejaars is nu achtenveertig procent vrouw.

Alleen de universiteiten van Maastricht (+12 %) en Wageningen (+7 %) zagen hun aantal eerstejaars duidelijk groeien. De sterkste daling deed zich voor in Twente (-18) en Utrecht (-9).

Vooral de toename in Maastricht is opmerkelijk: op grond van voorlopige aanmeldingscijfers werd daar lange tijd een daling van het aantal studenten verwacht. Op de valreep bleek de instroom toch te groeien. In de vooraanmeldingen voor komend studiejaar groeit Maastricht opnieuw sterk.

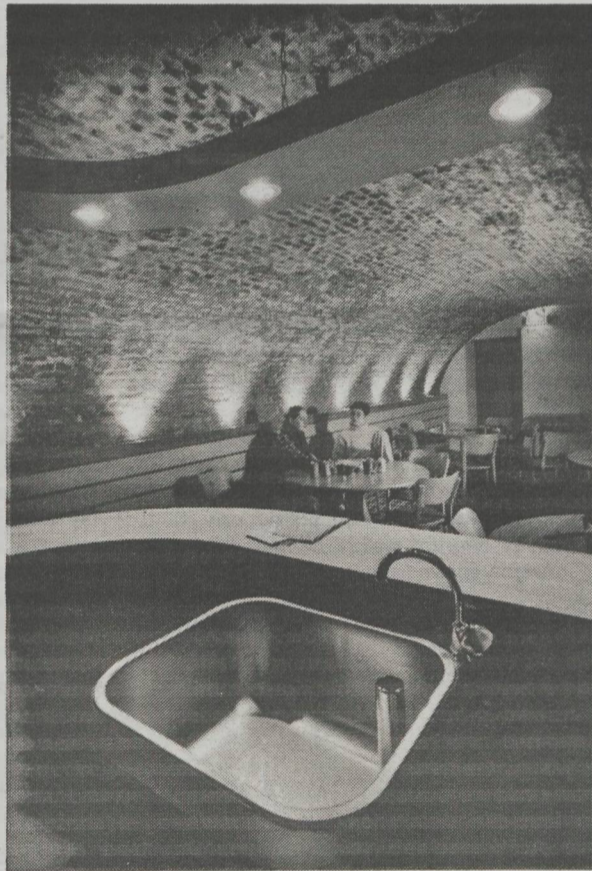
Vergeleken met eerdere prognoses zijn de licht dalende instroomcijfers een meevaller. Ook ten opzichte van voorgaande jaren bleef de schade beperkt. Sinds 1991, toen er nog bijna 36 duizend eerstejaars geteld werden, verminderde de stroom nieuwe studenten gemiddeld meer

dan vijf procent per jaar. Het absolute aantal vwo'ers dat naar de universiteit ging, is voor het eerst sinds lang iets gestegen. Dat komt overigens deels doordat er een jaar eerder uitzonderlijk weinig schoolverlaters van het vwo kwamen. In 1996 was er herstel en de universiteiten profiteerden daarvan. Maar een zorg voor de lange termijn is dat toch weer een groter deel van deze vwo-verlaters ervoor koos om niet direct naar de universiteit te gaan. Twee jaar terug lag dat percentage wegblijvers nog op 33,7; nu is het al opgelopen tot 37,5.

De daling van het aantal hbo-doorstromers naar de universiteit zet zich intussen voort. Volgens het CBS, dat de cijfers van de universiteiten verzamelde, waren het er 3400, en dat zijn er opnieuw een kwart minder dan vorig studiejaar. In vier jaar tijd is het aantal hbo'ers onder de eerstejaars bijna gehalveerd. De beperking van de studiefinancieringsduur wordt als een van de verklaringen gezien. Maar ook de verbeterde arbeidsmarkt vermindert waarschijnlijk de druk op hbo'ers om verder te leren.

Volgens de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft minister Ritzen de al jaren durende daling van het aantal universitaire studenten hoogstpersoonlijk op zijn geweten. "Het hoger onderwijs is nu zo uitgekleeft dat studeren steeds minder aantrekkelijk wordt", was het commentaar van LSVb-voorzitter Christel Grimbergen op de CBS-cijfers. (HOP)

De officiële oplevering moet nog plaats vinden, maar vorige week ging de nieuwe, gerenoveerde kelder onder het gebouw van cultuur en wetenschapsstudies al open. De ruimte is prachtig, alleen ongeschikt voor claustrofobes. Geen ramen en slechts één enkele deur. Dus mogen er van de brandweer niet meer dan vijftientig personen tegelijk in. Studievereniging Orakel, die gehoopt had op een vaste feestruimte, moet dus nog steeds naar een andere lokale uitwijken. (JB) (foto Franco Gori)

Actie om kwaliteit studentenpopulatie te verhogen

Leiden voert als eerste bindend studieadvies in

De Leidse universiteit voert komend studiejaar als eerste Nederlandse universiteit het bindend studieadvies in. Het besluit maakt deel uit van een plan om het het propedeuse-onderwijs fors te verbeteren.

De Leidse universiteitsraad stemde afgelopen maandag in met het plan. Studenten die zich volgend studiejaar inschrijven aan de Leidse universiteit lopen nu het risico aan het eind van het studiejaar een negatief bindend advies te krijgen. Ze mogen hun studie dan niet in Leiden vervolgen. Als norm hanteert de universiteit voorlopig 21 studiepunten: wie minder haalt, krijgt een negatief advies. In januari 1998 wordt bekeken of een verhoging naar 28 studiepunten

mogelijk is. Als er 'gegronde' redenen zijn om aan te nemen dat een trage student zijn studie toch op tijd zal afronden, kan een negatief advies worden herroepen.

De invoering van het bindend studieadvies gaat gepaard met een intensivering van de begeleiding. Zo beginnen alle Leidse studenten hun studie voortaan met een kennismakingsgesprek. Ze treden toe tot een mentorgroep met docenten en studenten. Tweemaal ontvangen ze een voortgangadvies. Ook wordt het onderwijsprogramma aangepast: er komt in alle opleidingen een eerste toets in het najaar en de tentamenperiodes worden gespreid.

De universiteit wil met het bindende advies de kwaliteit van haar studentenpopulatie vergroten en studenten die een verkeerde keuze hebben gemaakt daar sneller op wijzen. Daarnaast wil ze met de invoering van

het systeem het onderwijs 'opschudden'.

Vooral de grootste studentenfractie, de Studenten Groepering Leiden, heeft zich daarom in de universiteitsraad van meet af aan een groot pleitbezorger getoond van het 'studiesysteem met bindend studieadvies', zoals het officieel heet. "Het bindend studieadvies heeft als breekijzer gewerkt om het onderwijs een kwaliteitsimpuls te geven", aldus een woordvoerder van SGL. Alleen de Leidse Studentenbond (LSB) verzette zich krachtig tegen het plan. "Liever geboeid door de studie dan gebonden door een advies", verwoordde voorzitter J. Oudshoorn zijn kritiek. Volgens de wet is een negatief bindend studieadvies voor altijd geldig voor die studie op de betreffende universiteit. Dat is met name vervelend voor de zogenaamde unieke studies. Een afgewezen

student rechten kan deze studie later in een andere stad nog eens proberen, een student Chinees of Japans kan nergens anders dan in Leiden terecht. Het Leidse college van bestuur heeft daarom toegezegd bij de minister aan te dringen op een verjaaringstermijn van vier jaar voor het negatieve advies. In het hoger beroepsonderwijs is het bindend studieadvies gemeengoed. Maar Leiden wordt de eerste universiteit met een zo'n advies.

Het universiteitsbestuur neemt voor lief dat het besluit op korte termijn studenten gaat kosten. Maar, zegt voorzitter drs. L. Vredevoogd van het college van bestuur, "op de lange termijn hoop ik dat studenten zullen kiezen voor de kwaliteit van de opleiding."

HOP, Ries Agterberg

Ecotax kost studenten geld

De nieuwe energieheffing dreigt studenten honderd tot driehonderd gulden per jaar te kosten. De PvdA-fractie in de Tweede Kamer vindt dat deze kosten vergoed moeten worden via de studiefinanciering.

De nieuwe belasting op energie, de ecotax, is bedoeld om het verbruik van energie af te remmen. Gas en elektriciteit worden er duurder door, maar dat wordt via de inkomstenbelasting vergoed. Wie zuinig is met energie houdt de kosten van de ecotax in de hand.

Voor gemiddelde huishoudens gaat deze redenering op. Maar veel studenten lopen deze vergoeding mis, omdat ze geen inkomstenbelasting betalen. Volgens berekeningen van de Consumentenbond kost hun dat tussen de honderd en driehonderd gulden per jaar. De PvdA-Kamerleden Rehwinkel en Crone willen alsnog een vergoeding. (HOP)

Debat over studiefinanciering eindelijk van start

Twee jaar geleden is het inmiddels dat minister Ritzen een fundamenteel debat over de toekomst van de studiefinanciering aankondigde. De prestatiebeurs zou vandaag of morgen tot wet verheven worden. Omdat dat volgens Ritzen de laatste grote verandering in het studiefinancieringsstelsel zou zijn, was de tijd rijp om eens goed na te denken over de minder nabije toekomst. Maar de prestatiebeurs werd niet aangenomen, omdat de Eerste Kamer dwars lag. Dat zorgde voor een jaar uitstel, en daarna bleek Ritzen zijn enthousiasme voor het debat goeddeels verloren te zijn. Hij legde bij voorbaat vast dat het debat niet tot grote veranderingen in het huidige stelsel mag leiden. En over 'meer of minder geld' mag het debat al evenmin gaan. Ritzen's getemperde enthousiasme bleek ook uit het tempo waarin hij het voorbereidde. Uiteindelijk benoemde hij in oktober een commissie die het debat voor hem moest organiseren. (HOP)

Promoveren loont

Promoveren loont. Voormalige assistenten- of onderzoekers-in-opleiding zijn minder vaak werkloos dan degenen die met alleen een doctoraal diploma op zak werk gaan zoeken. Ook verdienen zij meer. Wel hebben zij vaker een tijdelijke baan. Dat blijkt uit onderzoek dat het Nijmeegse instituut IOWO heeft verricht in opdracht van minister Ritzen. (HOP)

Grotere invloed universiteiten op academische ziekenhuizen

De universiteiten krijgen meer te zeggen over het geld dat de academische ziekenhuizen krijgen voor hun functie als 'werkplaats' van de medische faculteiten. Hun zeggenschap is geregeld in een zogeheten gedragscode, waarover meer dan vijf jaar is gepraat. Met ingang van 1998 moeten de ziekenhuizen punt voor punt in een contract aangeven welke bijdrage zij leveren aan het onderwijs en onderzoek van de medische faculteiten. (HOP)

Uit het dagelijks leven van twee Maastrichtse studentenbondvoorzitters.
Verstrikt of juist handig manoeuvrerend in Ritzens web?
Over vier weken deel 6

Politici van stand

De Eerste Kamer is een slag apart. Vlak voor de vakantie had ik (samen met een bestuursgenoot van mij) een afspraak met onze gewaardeerde rector, tevens Eerste Kamerlid namens de PvdA. Voordat we met ons gesprek konden beginnen, was er nog een nietszeggend debatje over het waterpeil en dus werden we verwezen naar de publieke tribune. Een prachtige zaal met een zeer bijzondere atmosfeer. Ten eerste zijn alle deuren achter tapisserieën weggewerkt. De groene bankjes (ja, de dames maar voornamelijk de heren senatoren zetelen nog in groene bankjes) geven de ruimte een ouderwetse aanblik. Op het plafond zijn de meest mooie schilderijen te bewonderen en vanachter de voorzitter kijkt een der Oranjes, inmiddels al lang in het rijk der zwevende zielen, de leden streng toe. Het portret is omlijst door een enorme, vergulde lijst met bovenaan een kroon. Imponerend moet ik zeggen. Het is net een museum zonder de bekende rode koorden die al te enthousiaste toeristen tegen moeten houden. Na een half uur wordt de vergadering gesloten. Snel dalen we de monumentale trap, bekleed met een diep-rood tapijt, af. Wiegel, Korthals-Altes, Hirsch Ballin, Ter Veld en vele andere uitgerangeerde voormalige bewindspersonen dwalen door de gewelven van de Eerste Kamer. Met z'n drieën vlieën wij ons op de prachtig antieke fauteuils in de 'lounge'. M'n kont zakt twee meter weg in het pluche. Terwijl we ons gesprek beginnen, komt er een vriendelijke dame binnen, die ons vraagt wat we willen drinken. Student als ik blijf, bestel ik een biertje. Heimelijk vraag ik me af of ik in deze omgeving niet beter om een glas cognac en een sigaar had kunnen vragen. De hele ruimte ademt de sfeer van een oude, antieke heren-club uit. Terwijl ik wat om me heen zit te kijken, realiseer ik me opeens dat mocht ik carrière willen maken in de politiek, dat dan maar als Eerste Kamerlid zou moeten zijn. Je hoeft geen zak te doen, je lult gezellig mee en je doet alsof je heel belangrijk bent. Je hebt elke dinsdag een leuke tijdsbesteding, je mag naar vele feesten en partijen toe en wie weet zit er zo nu en dan ook nog wel een buiten-

Christel Grimbergen en Maarten Stienen (foto Franco Gori)

lands reisje aan. Maar plots wordt mijn waanidee onderbroken. Als door een speldenprik gestoken, spat mijn illusie uiteen. De realiteit doet beseffen dat ook Eerste Kamerleden politici zijn, die politiek kunnen blaten, de politieke spelletjes net zo hard meespelen en die ook zeer goed weten wat konkelen is. Het zijn rasechten. Er is eigenlijk maar één verschil met de Tweede Kamerleden. Het zijn politici van stand, als je begrijpt wat ik bedoel. Of dat nu nastrevenswaardig is...?

Maarten Stienen

Net op tijd voor de deadline?

Toen ik vanmorgen bij het ontbijt in de Volkskrant las dat de Leidse universiteit zo stom was geweest in te stemmen met het bindend negatief studieadvies, had ik al kunnen weten dat deze dag niet zou verlopen als gepland. Toch was ik zo naïef om rustig verder te ontbijten, mijn was in de machine te stoppen en ondertussen vastbesloten en vol goede moed een column voor Observant te schrijven. Eens in de zoveel tijd blijf ik een morgen thuis, zodat ik in alle rust rapporten kan lezen en stukken kan schrijven. Op kantoor komt daar niets van terecht in verband met de vele telefoontjes die we krijgen. Als ik bekijk wat ik zoal de hele dag doe, is dat namelijk voor het grootste deel het opnemen van de telefoon en zelf bellen. Vandaag was dus zo'n morgen die ik besteedde aan schrijven. Ik zat nog in mijn pyama achter de computer toen ineens mijn pieper afgang. Inwendig vloekend belde ik het nummer van het LSVB-kantoor. Altijd wanneer ik eens een dagje of avond thuis werk, is er chaos alom en gebeuren er dingen waardoor ik onmiddellijk terug moet naar kantoor. En inderdaad... bij het televisieprogramma *Middageditje* was een itempje uitgevallen: of wij even konden vertellen waarom we tegen het bindend studieadvies zijn. Als voorzitter doe ik normaal gesproken

de 'sprekbeurten' en bovendien zat een groot deel van mijn bestuursgenoten op het ministerie; ik moest dus gaan. Ik had nog een klein uurtje om me te douchen en aan te kleden en vervolgens per taxi naar Amsterdam te racen. Terwijl ik net met m'n tandenborstel nog in mijn mond onder de douche uitrende, gingen tegelijkertijd de telefoon en de deurbel. De telefoon was wederom het kantoor: of ik even tussendoor het ANP, landelijke dagbladen en wat regionale Leidse pers kon terugbellen met een reactie op het bindend studieadvies. De deurbel bleken klijkers voor ons huis (dat wordt verkocht). Helaas waren er per ongeluk meerdere afspraken op hetzelfde moment gemaakt. Terwijl drie stellen met makelaar door ons huis trókken, deed ik pogingen mezelf ongezien aangekleed te krijgen voordat de taxi kwam. *Middageditje* belde op het laatste moment toch nog af. Het item moest live worden opgenomen en vanuit Hilversum zou ik niet op tijd ter plekke kunnen zijn: ze hadden iemand gevonden die dichterbij woonde. Aan de ene kant heel jammer, maar aan de andere kant misschien toch niet. De avond ervoor hadden we al op het *RTL4-nieuws* kunnen vertellen wat we ervan vonden: dat zien veel meer mensen. En als er eenmaal een nieuwsbericht op de telex van het ANP staat, gaat heel journalistiek Nederland rondbellen. Ik moest dus alle telefoontjes beantwoorden en zo snel mogelijk een persbericht schrijven. Daar had ik geen onderbreking in Amsterdam bij kunnen gebruiken. Nadat ik het persbericht naar kantoor had gefaxt, zodat mijn collegae het via de fax de wereld in konden sturen, schreef ik vol goede moed verder aan mijn column voor Observant. Plotseling klonk er een angstaanjagend piepje uit de telefoon. Toch niet weer? Maar het lot was onverbiddekelijk. Het ministerie van onderwijs had een persbericht uit laten gaan over een onderzoek naar de tempnorm. Gelukkig hadden we het rapport gisteren al per koerier mogen ontvangen, zodat we het vannacht hadden kunnen lezen. Snel overlegde ik met Ivo, mijn medebestuurder, en ik besloot om toch maar naar kantoor terug te gaan. Ik mocht gewoon niet thuis zijn; dat bleek maar weer. Ivo faxte mij het persbericht van het ministerie, zodat ik de treinreis effectief kon besteden met het lezen van het persbericht. Nadat het papier uit de fax was genomen, stopte ik er snel dit artikel voor Observant in. Nog net op tijd voor de deadline?

Christel Grimbergen

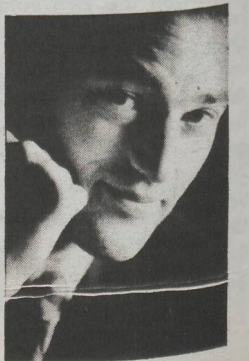
Post van miss Holland

Ziet, heden verkondig ik u een blijde boodschap: de Algemene Postdienst Nederland is geboren. Eindelijk krijgt die vermaledijde PTT - voorheen tante Pos - concurrentie. En terecht! Zo las ik in de mij (en u) vorige week - ongewenst - bezorgde 'postcatalogus', onder de infantiele titel 'Alles over het verzenden en ontvangen (sic!) van post' (alsof u nooit uw moeder durfde vragen waar toch de brieven vandaan komen), dat kaarten dezelfde 'tarieflijnen' krijgen als brieven (en verzending daarvan dus 15% meer gaat kosten). En dat ongetwijfeld voor ons gemak. Hadden wij geen belangrijker zorgen dan liet ik mijn emoties nu de vrije loop. Maar die zorgen hebben wij wel. U weet wat ik bedoel: onze PTT likprentjes! Vergelijken met de postzegels van de eerste de beste bananenrepubliek, zijn de onze namelijk van een ontstellende treurigheid. Waar in ontwikkelingslanden alfabetiseringscampagnes in nauw overleg met postzegelontwerpers worden opgezet, wordt in Nederland het schrijven van brieven stelselmatig ontmoedigd. Zo moet ik altijd weer mijn uiterste best doen om andere postzegels te verwerven dan die vreselijke met de koningin in 50 speldekoppen. Vaak lukt dat niet, en ben ik, als geboren republikein, gedwongen weer vele malen de achterkant van de vorstin te belikken. (Over grondrechten gesproken!) Dat vooruitzicht is veelal voldoende mij de lust tot schrijven te benemen. En aan de toekomst durf ik niet eens te denken. Om die immer uitdijende Willem-Alexander er op te krijgen zullen de postzegels wel drie keer zo groot moeten worden. Volgens mij zit Greenpeace er achter. Die wil natuurlijk op deze wijze de postverzending stilleggen, en aldus het tropisch regenwoud redden. Dit alles is des te wranger omáas onze pedoflatelisten (ik dank deze scherpe observatie aan collega Van Maanen)

weer (o, Hollandse tolerantie!) de dans ontspringen. Onze kinderzegels zijn immers, althans vergeleken met het standaardarsenaal, nog behoorlijk opwindend. Curieus genoeg zijn onze bankbiljetten weer geheel in het andere uiterste vervallen. Zelfs een Italiaans lire biljet ziet er geloofwaardiger uit dan onze Snip, Kievit of wat dies meer zij. Volgens mij geeft Duisenberg bij het ontwerpen van bankbiljetten zijn kleinkinderen volledig (en ik bedoel: volledig!) de vrije hand. In het buitenland schaam ik mij altijd een Nederlands biljet op de toonbank te leggen. Het bevestigt, in tegenstelling tot het volksgeloof, dat Nederlanders niet aan geld hechten, maar uitsluitend aan de afrekbaarheid van de hypotheekrente. En als er wat overschiet, beleggen we dat massaal in het buitenland. Het goede voorbeeld wordt hier gegeven door Hans Wijers die, behalve dat hij onze economische zaken bestiert, zijn pensioencentjes, buiten bereik van de Nederlandse fiscus, in een Antilliaanse BV oppot. Is het verwonderlijk dat nergens in Europa zoveel enthousiasme over de invoering van de Euro bestaat als juist hier? Maar het kan anders! Dat bewijst de Algemene Postdienst Nederland. Op haar zegels prijkt de afbeelding van Miss Holland, in volle glorie, slechts gekleed in het minimale dat ter voorkoming van een long- of blaasonsteking noodzakelijk is, en met een piepklein kroontje op het charmante hoofd. Lezers, u kent mij als een koelbloedig mens, maar voor de Algemene Postdienst wil ik wel wat extra frankeerwerkzaamheden verrichten. En dat komt goed uit. Men zoekt namelijk nog agenten en bij voorkeur particulieren die wat willen bijverdienen. Kan het mooier? Die postzegels gratis in huis, en nog geld toe ook!

Dit prachtinitiatief verdient navolging. Waarom zou eigenlijk alleen de Algemene Postdienst Nederland eigen postzegels hebben? Stel u voor: Post van het Ministerie van Justitie wordt bezegeld met tante Winnie Sorgdrager op een Schevenings strand, post uit Amsterdam met oma Willeke Alberti op de wallen, uit Maastricht met Beppie Kraft als het Mooswief, uit het ziekenhuis met zuster Clivia en uit het Tribunal met het mooiste meisje van de toneelschool. En post van deze gezegende instelling? Job Cohen in tanga? Karl Dittrich met paardenstaart en kroontje? Hans Philipsen in hot pants? Ik aarzel. Die UM zegel moet natuurlijk jeugdige energie uistralen, charme ook, en vastberadenheid. Voorts flexibiliteit en, dat spreekt vanzelf, de kleine groep centraal stellen. Plotseling valt mijn oog op de foto van de kleinste mogelijke groep die hieronder staat afgedrukt. Ik dreig alweer emotioneel te worden.

Harm-Jan de Kluiver, hoogleraar Privaatrecht

Veel onduidelijkheid rond nieuw contract Van Attekum Arbodienst "De arbomarkt is een Wild-Westmarkt"

Sinds 1 januari is de zorg voor de gezondheid van deze universiteit niet meer ondergebracht bij de BGD, maar bij Van Attekum Arbodienst. En een contract om de gehele arbozorg aan hem toe te vertrouwen, ligt klaar. Dr. Ton van Attekum was medisch directeur bij de BGD. Hij had daar nog maar nauwelijks zijn vertrek aangekondigd of de universiteit zegde het contract met de BGD op. Een procedure die vragen oproept. Vragen over de integriteit van Van Attekum, die als BGD-directeur tegelijkertijd zijn eigen toekomstige zaken behartigd lijkt te hebben, maar ook over de rol die de UM in het geheel heeft gespeeld.

Vragen werden er zeker gesteld bij de Bedrijfsgezondheidsdienst Zuid-Limburg, de BGD. Voor velen daar kwam het vertrek van Ton van Attekum, bedrijfsarts en medisch directeur, als een slag bij heldere hemel. Ook voor zijn collega bedrijfsarts Piet Rodenburg, die bij de universiteit de faculteiten geneeskunde en gezondheidswetenschappen onder zijn hoede had. Van Attekum zelf bestreek de binnenstadslocaties en de diensten. "Het was een grote en een onaangename verrassing", zegt Rodenburg, "ik merkte aan hem wel dat er iets was. Op 17 september heb ik hem er nog naar gevraagd, en op 18 september kregen we de brief dat hij ontslag nam. Heel kort daarop werd duidelijk dat de universiteit wegging bij de BGD. Zelf was ik begin september nog niet ongerust over het contract met de universiteit."

Bij de BGD ontstond verwarring, vervolgt Rodenburg. Was er een verband tussen het vertrek van Van Attekum en de overgang van de UM naar Van Attekums privé-onderneming? Had Van Attekum in de tijd dat hij nog als medewerker, directeur zelfs, bij de BGD in dienst was, gesprekken gevoerd met de UM en ook met andere klanten van de BGD over een eventuele overstap? En hoe netjes is dat? Ook voor economisch directeur drs. Ad Lagas, die samen met Van Attekum de directie voerde over de BGD, is de situatie nog steeds mistig. Al zegt hij wel dat "de feiten duidelijk genoeg zijn. Van Attekum is weg, en de universiteit ging mee. Dus ik neem aan dat er een afspraak was tussen Van Attekum en de UM, anders neem je niet het risico om voor jezelf te beginnen."

Ordinair

Van Attekum, in zijn nieuwe behuizing aan het Malpertuisplein geconfronteerd met deze gedachtengang, reageert behoudzaam. "Ik heb zo correct mogelijk gehandeld. Maar ik heb geen zin in een ordinare strijd, op tafel, dus ik zeg er weinig over. Al in het begin van '96 heb ik het bestuur van de stichting BGD op de hoogte gebracht dat ik voor mijzelf wilde beginnen. Daar was het een en ander aan vooraf gegaan, ik had andere ideeën over de bedrijfsvoering, daarom wilde ik weg. Natuurlijk was dat een risico, maar als mijn bedrijf zou mislukken zou ik altijd wel bij een andere arbodienst aan de slag kunnen. Hoe dan ook, zeker in juni was het ook aan Lagas bekend dat ik per 1 december zou vertrekken. Verder heb ik niemand bij de BGD iets verteld. Ik heb toen al gezegd dat ik niet meer betrokken wilde zijn bij acquisities en offertes. Voor mezelf heb ik niet geworven. Ik zal gezegd hebben tegen bedrijven dat ik wegging, maar dat was niet systematisch. Met de universiteit heb ik eigenlijk pas echt in december gesproken."

Kansberekening

Dat laatste lijkt een wel erg formele benadering van de zaak. Er zijn eerder ge-

De Maastrichtse BGD zag een grote klant vertrekken (foto Franco Gori)

sprekken geweest. Volgens prof. Hans Philipsen, het lid van het college van bestuur dat de bedrijfsgezondheidszorg in zijn portefeuille heeft, was het "in mei-juni aan de orde dat Van Attekum zich zelfstandig zou gaan vestigen. Voor ons was dat geen goed nieuws, want we waren in gesprek met de Van Attekum van de BGD. Wij wilden een joint-ventureconstructie voor de arbozorg, waarbij de certificering (door het ministerie van sociale zaken; wb) bij een externe arbodienst zou komen te liggen en mensen van ons, van Veiligheid en Milieu, door die dienst ingehuurd zouden worden. Dat hadden we graag in het grote BGD-verband gezien, maar dan wel met Van Attekum. Met hem bestaat al een hele lange relatie, en we wilden graag met hem door. Het is een hele goede bedrijfsarts." Is er vervolgens door de UM aan Van Attekum toegezegd dat men met hem mee zou gaan? Philipsen: "Nee, en hij heeft dat toen ook niet gevraagd. Maar de voorgeschiedenis gaf aan dat we hem als bedrijfsarts wilden. En als de bedrijfsarts dan een eigen arbodienst begint, is het logisch dat we ermee praten. Op welk moment er toezeggingen zijn gedaan? Dat is in de loop van het jaar gegroeid. Maar we zijn pas definitief met hem in zee gegaan toen hij al weg was bij de BGD."

Ook het hoofd van de dienst personele zaken, Corry van Tankeren, die namens de universiteit mee-onderhandelde, laat weten dat aan Van Attekum weliswaar geen formele toezeggingen zijn gedaan dat hij als zelfstandige op de UM kon rekenen, maar dat aan de andere kant "Ton van Attekum wist dat hij voor de UM van belang was. Hij heeft dus een kansberekening gemaakt. Hij kon wat verwachten, inderdaad."

Heeft de BGD zelf nog een reële kans gehad om het contract met de universiteit,

dat per 1 januari '97 afliep, te kunnen verlengen en mee te doen met offertes voor het nieuwe contract voor de arbozorg? Volgens dr. Guus Heerma van Voss, arbeidsrecht deskundige bij de juridische faculteit, is het immers "voor een overheidsinstelling correct om ook anderen een kans te geven bij dit soort contracten".

Corry van Tankeren (PZ) beweert dat de BGD inderdaad een kans heeft gehad. Andere ondernemingen overigens niet, "want het werd of de BGD of Van Attekum, dus dan heeft het geen zin er anderen bij te betrekken."

Voor de zomer, zegt Van Tankeren, zijn aan Van Attekum zelf, als privé-ondernemer dus, en aan de BGD officieel offertes gevraagd. "Het speelde voor de zomervakantie. De offerte van Ton (van Attekum; wb) was al voor augustus binnen. Dat weet ik omdat ik in augustus met vakantie ging, en toen had ik hem al. Van de BGD kregen we niets, die heb ik in september nog eens moeten bellen. Hun offerte kwam eind september, op de 23ste. Vervolgens hebben we ze beide besproken."

Wat betekent deze mededeling? Om te beginnen blijkt eruit dat Van Attekum als toekomstig ondernemer zaken heeft gedaan met de UM, nog in de periode dat hij volop in dienst was bij de BGD. Complicerende factor: Van Attekum ontkent dat hij al voor de zomer een offerte heeft gestuurd. Het was er na, zegt hij, zonder een datum te noemen. Tweede complicerende factor: directeur Lagas van de BGD houdt vol nooit een schriftelijke aanvraag voor een offerte van de UM te hebben ontvangen. "Maar het kan best zijn dat Van Attekum die heeft gehad. Ik heb hem in ieder geval niet gezien, en normaal zie ik dergelijke brieven van grote klanten altijd."

(Lees verder op pagina 6)

Euthanasie

Door de resultaten van het onderzoek naar de euthanasiepraktijk is de discussie over euthanasie weer opgelaaaid. Dat onderzoek liet zien dat de -verplichte- melding van euthanasie door artsen bij de officier van justitie weliswaar is toegenomen, maar toch nog maar in een minderheid van de gevallen (41%) plaatsvindt. Dat is niet onbegrijpelijk: artsen vrezen dat onderzoek zeer, en dat is logisch gezien de belasting die zo'n onderzoek met zich meebrengt. Toch is dat geen vrolijke conclusie: het betekent immers dat euthanasie zich in een schemergebied van gebrekkige controle kan afspelen. En controle is hier, waar het gaat om vragen van leven en dood, natuurlijk buitengewoon belangrijk. Door deze onvolkomen controle kon de discussie weer oplaaien, en dat is precies wat er is gebeurd.

De discussie bevindt zich tussen twee uitersten. Het ene uiterste gaat over uitzichtloos lijden; fysieke en/of psychische afstakeling, veelal bij ouderen (maar bij hen niet alleen), die vrienden en kennissen aan zich zien ontvallen, die naar hun gevoel niets meer van het leven te verwachten hebben, en die niets liever willen dan een waardig einde. Uit het onderzoek dat ik zojuist noemde, blijkt dat artsen juist in zulke gevallen terug schrikken voor euthanasie; hun bereidheid is groter wanneer er ernstig fysiek lijden in het geding is - en de dood vaak al nabij.

Op zichzelf is die terughoudendheid zeer te prijzen; het laat zien dat artsen grote moeite hebben met dit soort beslissende vragen, en het weerlegt de gedachte dat met een wettelijke regeling van de euthanasie het hek van de dam zou zijn. Aan de andere kant brengt die grote terughoudendheid ook weer problemen met zich mee voor diegenen die nu juist vol overtuiging hun waardige einde wensen; zij lopen tegen deze muur van terughoudendheid op.

Tegenover het uiterste van uitzichtloos lijden staat de vrees dat euthanasie te gemakkelijk kan plaats vinden. In zijn Volkskrant-column van afgelopen week besprak Marcel van Dam zo'n geval: de vrees van een oudere dat hij maar zo, onder het mom van euthanasie, het leven zou kunnen laten, al dan niet beïnvloed door 'goede raad' van de omgeving.

Tussen die uitersten moet de regeling getroffen worden, waarbij de positie van de arts die bij een euthanasie op verzoek altijd betrokken moet zijn, bijzondere aandacht verdient. De regering komt nu met een voorstel dat de positie van artsen lijkt te verbeteren. Zij behoeven een euthanasie niet meer rechtstreeks aan de officier van justitie te melden, maar aan een in te stellen regionale toetsingscommissie, waarin naast een jurist ook een medicus en een ethicus zitting krijgt. Alleen wanneer de officier van justitie, op basis van het rapport van de commissie tot de conclusie komt dat er gegronde aanleiding voor vervolging bestaat, kan het college van procureurs-generaal daartoe overgaan, mits instemming is verkregen van de minister van justitie. Met dat voorstel blijft euthanasie binnen de sfeer van het strafrecht, maar wel op veel grotere afstand.

Ik vind het een goed voorstel, omdat ik verwacht dat het de angst voor de meldingsplicht bij artsen zal doen afnemen. Daar hebben we allemaal baat bij. Ik hoop ook dat daardoor artsen hun natuurlijke terughoudendheid bij dit soort vragen minder zullen vermengen met angst voor vervolging. Want die angst heeft zijn weerslag op de praktijk, een praktijk die het ondraaglijke lijden van wie naar het einde snakken, nu doet voortduren. De wetenschap dat artsen, met alle daarbij behorende zorgvuldigheid, in de buurt zijn wanneer dat noodzakelijk is, is daarbij voor velen op zichzelf al een bijdrage om hun einde met meer gemoedsrust dan nu tegemoet te kunnen zien.

Job Cohen

(Vervolg van pagina 5)

Heeft Van Attekum de brief achtergehouden? Een absurde stelling, vindt de betrokkene. Ook hij heeft nooit een offerte-aanvraag van de universiteit, gericht aan de BGD, onder ogen gehad.

Window dressing

De situatie wordt echter nog ingewikkelder. Heeft de offerte van de BGD, die na het telefoontje in september alsnog kwam, inderdaad een serieuze kans gemaakt? Van Tankeren zegt van wel: "Het was geen window dressing".

En de stukken lijken haar gelijk te geven. In een brief van het college van bestuur aan de BGD van 25 september wordt gewag gemaakt van de afloop van het contract tussen UM en BGD per 31 december, en wordt tevens gezegd dat het college tijdig vóór die datum een besluit zal nemen over eventuele verlenging, waarbij de BGD-offerte voor de arbozorg zal worden betrokken. De volgende brief van het college aan de BGD dateert van 31 oktober. Daarin staat dat de offerte "zorgvuldig in beschouwing is genomen", maar dat men met een BGD zonder Van Attekum niet meer verder wil. Het collegebesluit daaromtrent is op 17 oktober genomen. Tot zover lijkt er geen probleem te zijn. Dat ontstaat pas als we deze correspondentie vergelijken met mededelingen van anderen. Lagas van de BGD bijvoorbeeld zegt dat op het moment dat Van Attekum op non-actief ging, 18 september, duidelijk was dat de universiteit met hem in zee zou gaan. Lagas: "In augustus heb ik al van de universiteit te horen gekregen dat ik erop moest rekenen dat het contract niet verlengd werd."

En Corry van Tankeren zelf: "Vlak na de bespreking van de offerte heb ik Van Attekum informeel gezegd dat de UM meeging. Wanneer? Dat was in september". Zijn de offertes dan toch nog in die laatste paar dagen tussen 25 en 30 september besproken? Of heeft de BGD-offerte minimale aandacht gekregen en stond de keus voor Van Attekum eigenlijk al vast?

De affaire heeft ook juridisch nog aspecten die niet geheel afgehandeld zijn. Zo is het nog steeds omstreden of de universiteit in het geval van arbocontracten niet een openbare aanbestedingsronde had moeten aangaan. Dit vanwege het bestaan van de 'Europese richtlijnen voor

overheidsopdrachten', die voorschrijven dat onderhandse aanbesteding in principe niet meer mag. Er zijn uitzonderingen, die in een lijstje zijn opgenoemd. Een daarvan is de sector 'gezondheidsdiensten'. Collegelid Philipsen verklaart dat "onze juristen hebben uitgezocht dat de Europese richtlijnen in dit geval inderdaad niet van toepassing zijn." Daarbij is dan op zijn minst één jurist over het hoofd gezien, en wel mr. Remy Timmers van de dienst control. Timmers: "Ik ben speciaal door het college aangewezen om me bezig te houden met de aanbestedingsplichtigheid. Nee, van deze zaak weet ik niets, ik ben daar niet over gehoord. En ik weet niet zo zeker of deze contracten onder de uitzonderingen vallen, dat zou ik moeten onderzoeken." Dezelfde twijfels blijken bij de vakbonden in het georganiseerd overleg te bestaan. Het contract met Van Attekum staat daar nog op de agenda. Aan het contractbedrag zal het niet liggen: dat ligt rond de vier ton, terwijl de drempel waarop de richtlijnen in werking treden bij 200.000 ecu ligt. Dat is op dit moment 427.359 gulden, zegt Timmers.

Een ander juridisch vraagteken in deze zaak geldt de periode tussen 18 september, de dag waarop Van Attekum (overigens tegen zijn zin) op non-actief werd gesteld, en 31 december, de dag waarop het contract van de UM met de BGD afliep. Van Attekum heeft in die periode voor een dag per week een kamer in het oud-Gouvernement gekregen om een aantal lopende gevallen van langdurig zieke medewerkers te kunnen blijven behandelen. De universiteit had er bij de BGD op aangedrongen dat Van Attekum zijn werk met eigen 'patiënten' kon voortzetten, en de BGD had daarin, "om de universiteit en de medewerkers ter wille te zijn", toegestemd, verklaart Lagas. Alle betrokkenen erkennen dat hier een juridisch vacuüm is gecreëerd. Prof. Ad Geers, arbeidsrecht: "Ik snap hier niets van. Als je op non-actief staat mag je geen handelingen meer verrichten namens je werkgever. De universiteit had hem op dat moment beter in dienst kunnen nemen." Ook Van Attekum zelf vindt het "juridisch knudde". Zeker de periode dat hij niet eens meer formeel in dienst was, in de maand december dus. Hij heeft toen ("Um sonst") doorgewerkt. Lagas: "Wat als er een calamiteit

was gebeurd? Ik weet het niet, maar dat is bijna een fictief risico in deze branche. Formeel werkte hij tot 1 december inderdaad onder onze vlag."

Concurrentiebeding

Had een concurrentiebeding geholpen om Van Attekum te weerhouden van het meenemen van een belangrijke klant? Lagas: "Helemaal dichttimmeren kan je het nooit. Maar in zijn contract stond niet zo'n beding, in jongere contracten nemen we dat wel op. Daarin staat dan ongeveer dat men na vertrek bij de BGD niet binnen twee jaar in hetzelfde werkingsgebied hetzelfde beroep mag uitoefenen. Van Attekum was pas echt netjes geweest als hij in een ander deel van het land opnieuw was begonnen. Maar die arbomarkt is een Wild-Westmarkt, faillissementen en fusies zijn aan de orde van de dag. Morele en ethische overwegingen staan daar ver vanaf. Deze affaire past wel in het beeld."

Prof. Geers beaamt de karakterisering dat de arbowereld Wild-Westtrekjes kent. Juridisch is daar niettemin soms wat aan te doen. Geers: "Als iemand, terwijl hij dat redelijkerwijs kan verwachten, exercities onderneemt die de onderneming schade berokkenen, dan zou dat een onrechtmatige daad kunnen opleveren. Ook als er geen concurrentiebeding was. Er is inderdaad jurisprudentie dat dergelijke zaken zijn toegewezen. Maar of het hier zo ligt, weet ik niet, ik ben voorzichtig met een oordeel daarover." Is er schade bij de BGD? Lagas: "De UM en het academisch ziekenhuis zijn bij ons weggegaan. Samen hadden ze contracten voor een miljoen, op een omzet van zeven miljoen. Er moesten dus ongeveer tien mensen vertrekken bij ons, deels gedwongen, deels door tijdelijke contracten niet te verlengen. Een deel daarvan komt dus voor rekening van de universiteit. Ik heb heel even overwogen een zaak aan te spannen tegen Van Attekum, maar er gauw van afgezien. Het kost je veel geld, en de publiciteit is schadelijk." Van Attekum: "Natuurlijk was het niet mijn bedoeling om de BGD schade toe te brengen. Ik heb er zestien jaar gewerkt. Wat daar gebeurt, gaat me aan het hart."

Wammes Bos

Missen temponorm

(vervolg van pagina 1)

nisatie van de opleiding. Opvallend genoeg studeert tweedee van de universitaire tempo-slachtoffers toch verder; nog eens eenzede denkt erover om de studie later weer te vervolgen. In het hbo zijn deze cijfers wat lager. De financiële draagkracht speelt hierbij misschien een rol. Bij de universiteiten bleek inderdaad dat studenten met rijke ouders vaker ondanks het verlies van hun beurs doorstudeerden; uit eerder onderzoek was al bekend dat dit vooral economen en juristen betreft.

In het hbo is zo'n verband met ouderinkomen niet aantoonbaar.

Allochtone studenten blijken overigens al veel problemen met de temponorm van tien studiepunten gehad te hebben. Ongeveer eenzede van hen miste in de bestudeerde jaren de norm. Dat is een drie keer zo hoog faalpercentage als het gemiddelde van alle studenten. De grote meerderheid van hen bleek echter wel door te studeren. Aan de communicatie met de tempo-slachtoffers kan nog wel wat verbeterd worden. Vooral in het hbo worden nog veel studenten (eenderde van het totaal) verrast door het bericht dat ze de norm gemist hebben. Ruim de helft van hen (achtien procent) hoort dit bovendien pas achteraf. Officieel moet de instelling de student informeren zodra ze aan de Informatie-Beheergroep meldt dat de student in kwestie te weinig punten gehaald heeft. De universiteiten voldoen in twaalf procent van de gevallen niet aan die regel.

Riki Janssen/HOP, Frank Steenkamp

Een stage met uitzicht op een baan

"In het handboek van Intermediair heb ik opgezocht hoe je een sollicitatiebrief moet schrijven. Vervolgens heb ik vijftien bedrijven aangeschreven met de vraag of ze een stageplaats hadden voor een econometrist. Grote banken,

verzekeringinstellingen, accountants. Bij vijf daarvan mocht ik op gesprek. Coopers en Lybrand was het meest enthousiast. In mijn eerste gesprek sprak ik met een econometrist die allerlei ideeën had over wat econometristen binnen de accountancy kunnen doen. Dat sprak me erg aan. In het tweede gesprek zeiden ze dat ik voor een stage kon komen. En ze lieten meteen doorschemeren dat als mijn stage goed verliep, ik zou kunnen blijven. Maar voordat ik een beslissing nam, heb ik eerst nog twee gesprekken met hen gevoerd. Ik wilde gewoon een goed onderzoek hebben.

"Ik ben in die tijd ook bij DSM geweest. Dat was mijn eerste gesprek. Ik zat daar met knikkende knieën. Ik had geen sollicitatietraining gehad en ik dacht: ik weet helemaal niets. Maar het ging verbazingwekkend goed. Het bleek gewoon een heel leuk gesprek. Maar DSM wilde dat ik me drie maanden bezig zou houden met het opzetten van een databank. Daarna zou ik pas econometristenwerk kunnen gaan doen. Toen ik vroeg wat dat kon

Observant volgt stagiaires op de voet. Econometrist Marcel Krouweel (23), vijfdejaars econometrie loopt van september tot maart stage bij accountantskantoor Coopers en Lybrand in Amsterdam. Half oktober spraken we met hem.

zijn, wisten ze dat niet. Dat was wel jammer. DSM ligt wel lekker dicht in de buurt.

"Toen mijn ouders vroegen: wat ga je

daar nou precies doen, zei ik: laat maar. Het is moeilijk uit te leggen aan mensen die niets van econometrie weten. Mijn onderzoek heeft te maken met debiteuren die niet betaald hebben. Een bedrijf wil aan het eind van het jaar weten of ze nog zullen betalen. Daarbij kun je ze niet één voor één bekijken en dus trek je een steekproef. Tot nu toe wordt daarbij vooral gekeken naar de omvang van de schuld die nog betaald moet worden. Ik wil niet alleen naar de grootte van het bedrag kijken maar ook naar het risico dat het niet betaald wordt. Zo zullen buitenlandse debiteuren eerder wanbetalers worden dan debiteuren in eigen land. Dat is een nieuw soort steekproef. Ik ben nu bezig met het maken van een opzet.

"Ik ben niet constant met mijn eigen onderzoek bezig. Ik heb net een project gedaan voor een boekhandel in Haarlem. Aan het einde van het jaar moeten ze daar alle boeken in hun magazijn tellen. Dat neemt zoveel tijd in beslag dat ze een week lang de zaak moeten sluiten. Dat kost veel geld en in feite is het onzin. Dat weten ze zelf ook wel. Uit hun eigen boekhouding kunnen ze ook nagaan hoeveel boeken ze hebben. Als je een goede steekproef trekt, kun je die inventarisatie in één dag doen. Dat was een klein onderzoekje van enkele dagen. Nu

ben ik met iets kleins voor PTT-post bezig. Dat is twee of drie dagen. Zo krijg je een heel goed beeld van wat Coopers en Lybrand doen.

"Ik ben een paar dagen op cursus geweest met mensen die hier met een normale baan begonnen. Daar vertellen ze wat Coopers en Lybrand precies is, wat ze precies doen. Dat was wel nodig want ik wist vrijwel niets van accountancy. Het was ook leuk. Dan zit je met een aantal jonge mensen in een hotel in Arnhem of Rotterdam. Iedere nieuwe werknemer bij Coopers en Lybrand gaat twee weken naar Portugal. Daar ben ik niet geweest. Ze zeiden; dat komt volgend jaar wel.

"Als je hier aangenomen wilt worden, moet je een opleiding tot registeraccountant volgen. Dat zal zeker vijf tot zes jaar duren. Ze hebben hier wel een goede regeling. Je werkt vier dagen per week en op vrijdag ga je naar school. Dat is natuurlijk wel lekker. Maar je hebt dan natuurlijk geen werkweken van veertig uur. Ik hoor van die jongens hier dat je twee avonden per week moet studeren. Dat vind ik op zich niet erg. Het is natuurlijk wel schitterend als je econometrie hebt en het diploma registeraccountant. Ik wil nu eerst kijken of die accountancy me trekt."

Jan Buevink

Strafpleiter prof. Gerard Mols wacht op uitspraak zaak tegen 'Hakkelaar'

Lid juridisch 'dreamteam' weer gewoon aan het werk

Bij het fotopersbureau Hollandse Hoogte kennen ze hem niet. De mevrouw die het archief in is gedoken, weet het zeker: er waren maar vier advocaten in het proces tegen de bende van De Hakkelaar: vader en zoon Moszkowicz, Piet Doedens en Gerard Spong. "Gerard Mols, zegt u? Nee, nooit van gehoord." Ook bij het ANP is de oogst niet groot. Slechts één foto kunnen ze vinden waar de Maastrichtse hoogleraar strafrecht op staat. En dan nog ergens aan de rand.

"Ik beschik niet over de aangeboren afwijking dat ik recht op een camera afloop als ik er ergens een zie." Professor Gerard Mols zit er allermint mee dat hij op de achtergrond bleef tijdens het Hakkelaarproces. "Ik vind de publiciteit niet interessant. Ik heb nog nooit een strafzaak via de pers gewonnen." Dat zijn collega-advocaten gedurende de zaak veel meer de publiciteit zochten, stoort hem allermint. "Sommige mensen staan nou eenmaal graag in de belangstelling. Voor een deel is dat eergevoel. Tuurlijk. Maar rechtsbijstand geven aan verdachten is natuurlijk ook hun broodwinning. Voor mij is het meer hobby. Ik hoef niet zo nodig."

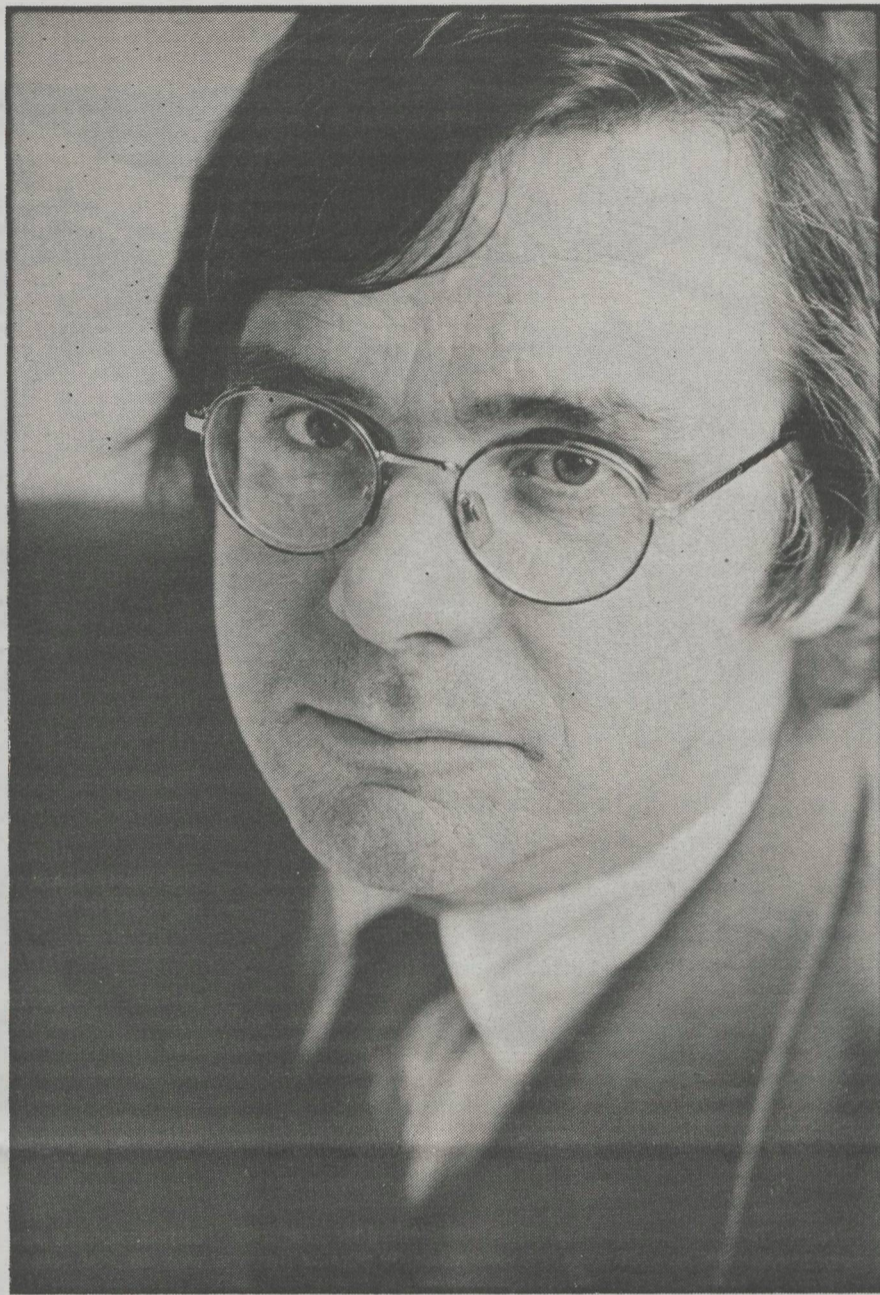
Het begon allemaal vorig jaar februari met een telefoontje. Koos R. belde met de vraag of Mols hem wilde verdedigen. Op de vraag waarom de 'chef laden en lossen' van de Octopusbende -hij zou 225 ton hash hebben getransporteerd- uitgerekend bij hem aanklopte, kan Mols niet echt een antwoord geven. "U moet niet verbaasd zijn dat ik voor dit soort dingen gevraagd word. Ik ben al twintig jaar advocaat en dus welbekend in het wereldje, als ik het zo mag zeggen." In drie weken ploegde Mols zich door het enorme dossier. Hij voorzag dat het te veel werk zou opleveren voor één persoon. Daarom vroeg hij Gerard Spong -"absoluut de beste strafpleiter in Nederland"- mee te doen.

Hoeveel tijd Mols uiteindelijk aan het hele proces kwijt is geweest, kan hij niet zeggen. Tijdens de zittingsdagen van 3 december tot en met 20 januari was hij er fulltime mee bezig. Tijdens de voorbereiding deed hij het naast zijn normale werk: een handboek over getuigen in strafzaken, artikelen over kroongetuigen. "Als ik daaraan werkte, was ik dan bezig aan de zaak of met wetenschapsbeoefening?"

RAF-terrorist

Wekenlang was het proces niet van het scherm te branden. De zaak tegen Johan V. en zijn companen Bertus K. en Koos R. werd door een enorm leger journalisten gevolgd. Een beetje schertsend werd het in sommige kranten al het proces van de eeuw genoemd. Maar

Mols doet zijn uiterste best om het belang ervan te bagatelliseren. "Idioot hoeveel persmensen dat proces gevolgd hebben. Alsof er niets belangrijkers is in de wereld." Het was ook zeker niet de spannendste zaak waarin hij als strafpleiter aantrad. Van een boekenplank grist hij een ondergestoofd plastic identiteitskaartje. Dat droeg hij begin jaren tachtig bij het Oberlandesgericht in Dusseldorf waar hij een RAF-terrorist verdedigde die bij de grens met Kerkrade drie douaniers zou hebben doodgeschoten. "Duitsland was toen nog een beetje unheimisch. Als ik aan de grens kwam, wisten ze al meteen wie ik was. Dat betekende dat ze me volgden. Dat was echt heel bedreigend." Tijdens dat proces waren veel meer veiligheidsmaatregelen getroffen dan bij het Hakkelaarproces, de sfeer was grimmiger en voor de verdachten stond veel meer op het spel. De cliënt van Mols werd uiteindelijk tot levenslang veroordeeld. Na het slotpleidooi besloot hij om

Gerard Mols: "Ik beschik niet over de aangeboren afwijking dat ik recht op een camera afloop" (foto Philip Driessen)

hals over kop Duitsland uit te vluchten. "Ik had een uitvoerig betoog gehouden over de eerlijkheid van dat proces. Na afloop zei een collega-advocaat dat ik er rekening mee moest houden dat ik gearresteerd kon worden wegens belediging van de staat. Ik ben jarenlang niet meer in Duitsland teruggekomen."

De beveiliging rond het Hakkelaarproces, waarbij de officieren van justitie constant door lijfwachten bewaakt werden, vond Mols overdreven. "Er is in dit kleine landje toch niemand zo gek om zomaar een rechter of een officier aan te pakken. Het is hier geen Italië. En bovendien: wat schiet je er mee op? Als er één weg is, komt er wel een ander." Volgens hem zorgden die maatregelen ervoor dat de indruk ontstond dat het om de grootste criminel ging die op het westelijk half-rond rondlopen. "Maar waar hebben we het over? Het is natuurlijk een ordinaire hashzaak."

"Maar wel een zaak met een paar interessante juridische aspecten", nuanceert hij. In het proces maakten beide aanklagers gebruik van twee ex-medewerkers van de verdachten. Deze Ad Karman en Fouad Abbas waren in ruil voor strafvermindering bereid om tegen hen te getuigen. Mols en zijn collega-advocaten hielden een fel pleidooi tegen de kroongetuige. Eerst moet er een wettelijke regeling komen over het gebruik van kroongetuigen. Verder twijfelen ze over de betrouwbaarheid van kroongetuigen. "Het zijn mensen die in ruil voor een beloning een verklaring afleggen. Dus zullen ze heus wel zeggen wat politie en justitie willen horen." Bovendien is er nog een ander bezwaar. "Equality of arms", noemt Mols het. Advocaten hebben veel minder mogelijkheden om kroongetuigen in te zetten omdat die geen strafvermindering kunnen aanbieden. "Dat is een ernstige mate van onge-

lijkheid. En als je als verdediging een kroongetuige zou inhuren door daar geld voor te betalen, staat de wereld op zijn achterste benen. Toch is dat exact hetzelfde."

Maar ondanks dat, had de verdediging ook de beschikking over een kroongetuige. Opsporingsambtenaar Van der Putten wilde wel praten, zonder dat de verdediging daarvoor hoefde te betalen. Dat bracht zo zijn eigen dilemma's met zich mee. "Hoe moet je omgaan met een getuige die over informatie beschikt en die tegelijkertijd geheimhoudingsplicht heeft?" Die loopt het risico dat hij vervolgd wordt wegens schending van het ambtsgeheim en de advocaat kan uitlokking verweten worden. "Mag je zo'n ambtenaar eigenlijk wel uithoren? Dat is een ethisch dilemma. We hebben daar dagenlang over gedebatteerd. Denk daar niet te licht over. Dat is ook een van de redenen dat je zo'n zaak nooit alleen moet doen. Je moet erover van gedachten kunnen wisselen." Dat is iets wat de pers helemaal niet ziet, meent Mols. "Die denken: advocaten zijn toch boeven." Behalve Van der Putten wilde de verdediging nog een politiemans oproepen. Om zo aan te tonen dat justitie helemaal geen kroongetuigen had hoeven te gebruiken om de procesvoering rond te krijgen. Toen de rechters dat niet toestonden, beschuldigen Spong en Mols ze van partijdigheid en verzochten hen op te stappen.

Die wraking kwam op een belangrijk moment in het proces. De daarop volgende dag zou een van de belangrijkste getuigen gehoord worden. Per helikopter werd Fouad Abbas naar een hyperbeveiligde sporthal op het marineterrein in Amsterdam gebracht. Om veiligheidsredenen werd de zitting daar een dag naar verplaatst. De voorbereidingen van deze logistieke operatie waren al voor een

groot deel rond. In verschillende media werd gesuggereerd dat de verdediging probeerde om via wraking dat verhoor te verstieren.

"Dat is dus niet waar", reageert Mols fel. "Ik wens me daar met hand en tand tegen te verzetten." Hij legt uit dat ze volgens de wet het wrakingsverzoek wel op dat moment moesten doen. De suggestie dat het dan wel gunstig uitkwam voor de verdediging, veegt hij ook van tafel. "Nee", schreeuwt hij bijna. "Maar wij laten onze professionele verantwoordelijkheden ten opzichte van onze klant ook niet bepalen door de veiligheidsmaatregelen van het openbaar ministerie." Als hij de zaak had willen traineren -wat bijvoorbeeld de Volkskrant suggereerde in een artikel met als kop 'de pestadvocaten'- had hij het wel anders aangepakt. Dan had hij rechter voor rechter gewraakt. Nu ze de rechtbank in een keer wraakten, kon het dezelfde dag nog worden afgehandeld. Dezelfde rechters keerden terug. Maar Mols wil zeker niet zeggen dat het de verdediging niets heeft opgeleverd. "We hebben een belangrijk signaal afgegeven: denk erom we hebben alles buitengewoon scherp in de peiling."

Privédetective

Op zeven februari zal de rechter uitspraak doen. Dan volgt er sowieso hoger beroep bij het hof, verwacht Mols. Daarna waarschijnlijk nog cassatie. "Als de rechter ons in het gelijk stelt, zijn we gauw klaar, maar als we op alle punten in het ongelijk gesteld worden, zijn we nog wel even bezig. Dan kun je maar beter beslagen te ijs komen."

Voor de zekerheid hebben Spong en hij een privédetective aan het werk gezet die uitzoekt of kroongetuige Abbas betrokken is geweest bij kinderprostitutie en vrouwenhandel. Dat suggereerde een Antwerpse wethouder in EO's Tijdsein. "Onze stelling was steeds dat meneer Abbas een veel grotere crimineel is dan Johan V. En als hij dan ook nog betrokken is bij vrouwenhandel dan is hij nog groter dan wij al dachten. En je mag geen grote vis gebruiken om een kleine te vangen."

Echt rijk is hij dankzij het proces niet geworden, zegt Mols. "Geestelijk rijk bedoelt u?", vraagt hij met een gezicht waarop geen spoor van ironie te zien is. Exacte bedragen kent hij niet en hij verwijst naar zijn secretaresse. Maar die moet de einddeclaratie nog opmaken. Een praktijk verdient sowieso meer dan een hoogleraarschap, vertelt Mols. "Dat scheelt een factor vier. Tien meter dossier, duizend pagina's verhoor bij de rechter-commissaris en een maandlang zittingsdagen. Als je dat in uren gaat omrekenen, kom je op een hoog bedrag. Maar als ik net zoveel tijd aan dronken rijders zou besteden, zou ik dat ook bij elkaar schrapen. Alleen is het prettiger om het in één zaak te doen."

Is hij na afloop van het proces in een zwart gat gevallen? Mols kijkt verbaasd. De combinatie praktijk universiteit kent hij al jaren. Onderwijs en wetenschap combineert hij graag met de advocatuur. Maar het zijn wel andere werelden. "Nu zit je weer op de faculteit en lees je allerlei verslagen van commissies. Iedereen zit hier te vergaderen." En op fluisterton: "Dan denk je nou, nou. Waar is het allemaal voor nodig?"

Jan Buevink

Maastrichtse studenten doen ervaring op in Britse hospices

Stervensbegeleiding is ondergeschoven kindje in medisch onderwijs

Naar Engeland om je te bekwamen in stervensbegeleiding? Heel wat Maastrichtse studenten geneeskunde zien nog steeds geen betere weg. De eigen vakgroepen rekenen de dood immers nog steeds niet echt tot hun vakgebied. Ook tijdens co-schappen lopen de meeste specialisten met een grote bocht om de kamer van een stervende heen. Dat moet veranderen vindt een aantal studenten. Zij trokken een dik jaar geleden bij de onderwijscommissie aan de bel. Het eerste succes is binnen.

Al in 1974 reisde dr. Yvonne van Leeuwen, nu verbonden aan de vakgroep huisartsgeneeskunde van de Universiteit Maastricht, af naar een Brits hospice. "Je kunt niet uitleggen hoe het is om naast het bed van een stervende patiënt te zitten en niets te zeggen. Dat moet je ervaren." Juist daarom vindt ze het belangrijk dat haar studenten ook de boot nemen en een tijdje meedraaien aan de andere kant van de Noordzee.

Maar waarom moet je naar Groot-Brittannië om stervenden te leren begeleiden? Mensen sterven toch ook hier? Van Leeuwen:

"Je zou verwachten dat specialisten tijdens de co-schappen de studenten hierin inwijden. Dat gebeurt slechts bij uitzondering."

Een ervaring die heel wat geneeskundestudenten alleen maar kunnen onderschrijven. Artsen geven vaak het slechte voorbeeld, kamers van mensen die op sterven lagen werden zoveel mogelijk gemedend. "Het sterven van een patiënt wordt door de arts toch vaak gevoeld als een soort falen", vertelt een student.

Maar niet alleen tijdens de co-schappen blijkt stervensbegeleiding een ondergeschoven kindje, ook in de eerste vier jaar van de geneeskundestudie was de ten dode opgeschreven patiënt tot voor kort bijna nooit een onderwerp. Dit tot ongenoegen van Sasja Mulder (26) en Janine Schoorl (27). Zij wilden niet zo groen als gras aan het bed van een stervende staan en klopten daarom met voorstellen bij de onderwijscommissie aan. Met succes. Eind 1995 besliste deze commissie dat de palliatieve zorg, dat is voor de wereldgezondheidsorganisatie de 'integrale zorg voor patiënt en zijn familie als de hoop op genezing of zinvolle levensverlenging niet meer reëel is', onderdeel zou gaan uitmaken van het Maastrichtse onderwijs.

Onlangs zijn er twee themadagen door Mulder en Schoorl gehouden: één voor de mensen verbonden aan de vakgroep huisartsgeneeskunde, één voor Maastrichtse co-assistenten. Anderen volgen nu hun voorbeeld. Afgelopen weken bijvoorbeeld, gaf de directeur van het grootste Nederlandse hospice en specialist in pijnbestrijding in de terminale fase, Zbigniew Zylitz, les aan aankomende huisartsen.

Landhuis

Hun pas ontwikkelde foto's tonen een eeuwenoud landhuis met een gigantische oprijlaan. Een mooie plek om te sterven. Binnen ziet het er gezellig uit. Veel bloemen en kleedjes. Van de in totaal dertig patiënten zijn er veel de zestig gepasseerd. Maar op de foto's staan ook jongere mensen. Want ook voor mensen met kanker is het hospice. Soms zie je er zelfs zieken die lijden aan MS of AIDS. En nee, het was er niet stil en ongemakkelijk. Er werd juist veel gelachen.

"Met kerst naar Groot-Brittannië om aan stervensbegeleiding te doen? Weten jullie niets leukers?", hadden vrienden en

Toussaint Essers 1997

kennissen aan de geneeskunde studenten Marlon de Groot (27) en Loes Dijkhuis (25) gevraagd.

Na zes weken in zo'n huis zegt Marlon de Groot: "Het zorgen voor mensen die sterven is een voorrecht. Het is daar heel speciaal. Er is zoveel liefde. Er worden handjes vastgehouden, veel gekust en geaaid. De patiënt doet er daar echt toe."

Na een korte eerste kennismaking verwachtten de twee dat ze daar, net zoals in Nederland over de schouders van de 'experts' mee zouden mogen kijken. Maar niets daarvan. Loes: "Ik werd meegenomen naar een wat oudere vrouw. Ga maar bij haar zitten, houd haar hand maar vast." Even was ze verlegen met de situatie, maar het wende snel. Ze had zich voorgenomen een balans te zoeken tussen emotionele betrokkenheid en professionele afstandelijkheid. Marlon: "Hier in Nederland wordt het je min of meer afgeraden al te close met een patiënt te zijn, je zou eens te betrokken kunnen raken."

'Go to hell'

Een patiënt is in het hospice van het Engelse Leckhampton niet louter en alleen een ziek lichaam, ontdekten de twee al snel. Ook aan de psychische, sociale en spirituele behoeften van de man of vrouw in bed, gaan de Britten niet voorbij. Stervenden krijgen daar de kans om in alle rust hun leven samen te vatten en afscheid te nemen. Soms op een geheel eigen wijze. Zo stierf de eenenzeventigjarige Rosemary in de camper waarmee ze vijftien jaar lang met haar man door wereld trok. Voor deze speciale gelegenheid was de kampeerwagen op de parkeerplaats van het hospice gezet.

Familie speelt in de laatste fase van het leven een belangrijke rol, weten de Maastrichtse stagiaires uit ervaring. In hospices zijn daarom vaak speciale familie kamers. Verbroken familiebanden worden hersteld, meningsverschillen bijge-

legd. Ook dit verzacht het lijden, legt de zesdejaars geneeskunde, Marlon de Groot uit. Zij verpleegde een man die in onmin met zijn zoon leefde. "Go to hell", had zijn zoon zeven jaar geleden tegen hem geroepen. De man was daarom doodsbang om te sterven. Pas nadat hij zijn zoon had gesproken, overleed hij rustig.

Stervenshuis

Maar een hospice is niet alleen een stervenshuis. Terminale patiënten verblijven er soms tijdelijk om het medicijngebruik bij te stellen, of om de mensen thuis even te ontlasten. Het grootste deel van de zieken dat het hospice onder haar hoede heeft, wordt namelijk gewoon door de familie verzorgd. De eigen huisarts houdt een oogje in het zeil. Heeft hij problemen of specifieke vragen over stervensbegeleiding, dan kan hij terecht bij de deskundigen van het hospice.

Hun kennis over bijvoorbeeld pijn- en ongemakkenbestrijding (bijvoorbeeld jeuk of de hik) bij terminale patiënten is heel groot. Medicijnen met vervelende bijwerkingen schrijft de arts liever niet voor. Verder is geen enkele pijn voor hen hetzelfde. Voor iedere symptoom is er een andere medicijnencombinatie, al zit er bijna altijd morfine in. "Het zijn net heksen. Die cocktails die ze maken zijn zulke inventieve combinaties", vertelt dr. Yvonne van Leeuwen. Zij liep vorig jaar voor de tweede keer mee in een hospice. Dit maal om de technische kant van de pijnbestrijding te bestuderen.

Kinderschoenen

In Nederland staat stervensbegeleiding nog in de kinderschoenen. Er is wel zoiets als een thuiszorg en ook de verpleeghuizen zijn een bekend fenomeen, maar beide instellingen zijn niet gespecialiseerd in de begeleiding van terminale patiënten.

Op dit moment bezetten zij vaak kostba-

(Tekening Toussaint Essers)

re bedden in een ziekenhuis of verzorgingstehuis dat niets meer voor hen kan doen. Ziekenhuizen zijn immers ingericht om te genezen, niet om te sterven. Verzorgingstehuizen hebben meestal wachtlijsten en bovendien is de werkdruk daar zo hoog, dat de verpleging geen tijd heeft om even naast het bed van een stervende te zitten.

Bovendien, en dat is nog een ander probleem, is stervensbegeleiding duur. In Engeland houden ze de kosten binnen de perken door veel vrijwilligers in te schakelen. Fondsen bekostigen daar de hospicezorg, die voor iedereen toegankelijk is. Maar ook al staat stervensbegeleiding in de kinderschoenen en is het duur, er is wel behoefte aan. Ook in Maastricht. Drie verpleegkundigen uit het AZM (Academisch Ziekenhuis Maastricht) willen, als ze tenminste een pand kunnen vinden, in september met het 'Hospice Trajectum' starten. Ook hier hadden ex-stagiaires een kleine vinger in de pap. Janine Schoorl en Sasja Mulder gaven hen praktische adviezen en droegen literatuur aan. En zo blijft het borrelen. De telefoon van Yvonne van Leeuwen staat inmiddels weer roodgloeiend. Want er is veel animo voor de stage in Groot-Brittannië. En niet alleen vanuit de universiteit.

Uitgeverij Coutinho meldde zich eveneens. Inmiddels zijn Bas Verhoeven en Raoul Boot, twee afgestudeerde die allebei stage in een hospice liepen, samen met Yvonne van Leeuwen bezig met het samenstellen van een boekje. Stage-ervaringen van studenten zijn hiervoor het uitgangspunt. Eind 1997 moet het af zijn.

Tineke Oosterloo

Foreign students prepared to take the plunge into carnival. See page 11 (photo Philip Driessen)

German students of Economics work harder than their Dutch colleagues

The course is exactly the same. Nevertheless, first-year students of Economics and Business Administration who take the block of Quantitative Methods in English spend twice as much time on self-study than their counterparts who take the course in Dutch. This is the result of the evaluation discussed in the Education Committee last month.

The difference is huge. Dutch students spend on average slightly more than five hours (5.3) per week on this block, while the students who take the English programme needed almost ten hours (9.9). "I have no idea," Stan van Hoesel, block co-ordinator, replied to the question how this difference can be explained. "I could only guess." Of the circa seven hundred first-year students of Economics, more than fifty per cent take the English programme. But within this group, there are several courses. The ten hours constitute an average. Students of International Business Administration stay below this figure, while students of the English Economics programme end up doing more than ten hours.

The co-ordinator of the English first-year programme of Economics has an explanation ready at hand. "German students are much more disciplined than Dutch ones," Carina Fumée believes. She mentions German students, because more than eighty per cent of the circa one hundred students who started on the English Economics programme this year is from Germany. "The same can be seen in the other blocks. German students make all the assignments set. Dutch students skip the easy ones if they believe that they already understand the problem." In fact, she thinks that all foreign students work harder than their Dutch colleagues, because for them the step to go and study in Maastricht was a much greater one.

But despite the fact that they spent more

time on Quantitative Methods, their scores are not higher. Whereas half of the Dutch students passed the exam the first time, only one third of the foreign ones did the same.

Again, block co-ordinator Stan van Hoesel is very cautious in providing an explanation. "We suspect that the previous knowledge of the Dutch students is bet-

ter suited. They know more about statistics." He refrains from any specific statements though.

But Fumée does believe that this is where we should look for an explanation. Because: "Overall, the foreign students score higher marks than Dutch students."

Jan Buevink

Koko, Tragos, Banalitas, Circumflex, and Servatius Student social clubs fail to reach foreign students

Only the odd member of the student social clubs in Maastricht has a foreign nationality. It is not that they are not welcome. On the contrary, but Koko as well as Servatius, Banalitas, Tragos, and Circumflex have trouble reaching the foreign students. This must change.

Most social clubs recruit their new members during the 'Inkom' in August. They have their stands on the market, hand out brochures and organise parties for the first-year students. "We do most of our recruiting at the 'Inkom' and that is basically our problem," explains the chairman for Circumflex, Meeuwis van Arkel. "Quite often the international students arrive later or they have arrived and are busy doing other things. In most cases they have just arrived in the Netherlands. We only have one member from abroad." Circumflex (totalling four hundred members) is seeking a different way to reach this group, because the saying is "the more the merrier". Van Arkel and his cronies will organise a get-together 'open borrel' in the 'Sociëteit'. We will make a special point of inviting foreign students. How? "This must be done infor-

mally, there is no other way."

Although Circumflex is busy creating plans concerning the recruiting of foreign students, other clubs are less energetic in their actions." At Koko's "the board has not yet discussed the issue, but the recruiting of foreign students is certainly something for the near future. There are more and more foreigners here, it is definitely a market for us. We would be delighted if they joined."

The same opinion was shared by Tragos, Servatius, and Banalitas. "They would be most welcome," said the chairman for Banalitas, a men-only club. But special recruiting? They have not even begun to think about such matters in the club. "One of our fifty-two members is from Germany. He came to us of his own accord because he thought he would like it here. I do think," the chairman continues, "that most foreigners are not familiar with this kind of phenomenon. Maybe we should approach the university and ask them to hand out brochures with information about us when they enrol."

Riki Janssen

On the 31st January, Circumflex is having an 'open borrel' at 16.00 hours in the 'sociëteit' on the Herbenusstraat.

Insufficient depth of Economics

The Economics programme in Maastricht offers insufficient depth. That was the conclusion reached at the end of last month by the national 'visitation committee' investigating the Economics and Econometrics programmes of all Dutch universities. As students of Economics in Maastricht specialise at a very early stage in their studies, they would not be as widely employable after graduation. On the other hand, the committee was satisfied with the first-year programme in Maastricht and the skills education programme. In the field of internationalisation, Maastricht is 'almost unique' in the Netherlands.

Beatrix before Pamela

Students in Maastricht love their fun. This is the result of a recent study by Observant among two hundred students. Asked what they thought most important in their lives, they put their friends first. Parents and partners took second and third place. God did not rank among the top ten. Asked who would be their favourite date, almost forty per cent answered: Queen Beatrix. Baywatch star Pamela Anderson came second, with 22 per cent.

Less and less self-study

Students of Health Sciences in Maastricht spend less and less time on self-study. Whereas nine years ago, students spent on average more than twenty-three hours studying, this figure had dropped to nineteen three years ago. Last year, a student of HS studied only sixteen hours and ten minutes per week. The Faculty Board has no explanation for this decrease. Nor is a solution in sight.

Study Week for Economics to disappear

Starting with the next academic year, the study week for Economics and Business Administration will disappear. Last Tuesday, the Faculty Council accepted the proposal by the Board to do away with the week 'off' between the course blocks and the exams. The study week created problems for the internationalisation of the education programme. The two weeks after the first two blocks meant that the exams for the block completed before Christmas could only be held after the holidays. This was particularly difficult for foreign students who sometimes had to return only for these exams. If such caused insurmountable problems, new exams were created. Lecturers were starting to complain more and more about the extra work created by this.

Great interest in UM

The University of Maastricht is becoming more and more popular among school-leavers. Compared to last year, the interest in the University of Maastricht among possible candidates has risen by at least 20%.

Marco Vargas from Panama compelled to take a basic course in Spanish

“International Business Administration is not suitable for foreigners”

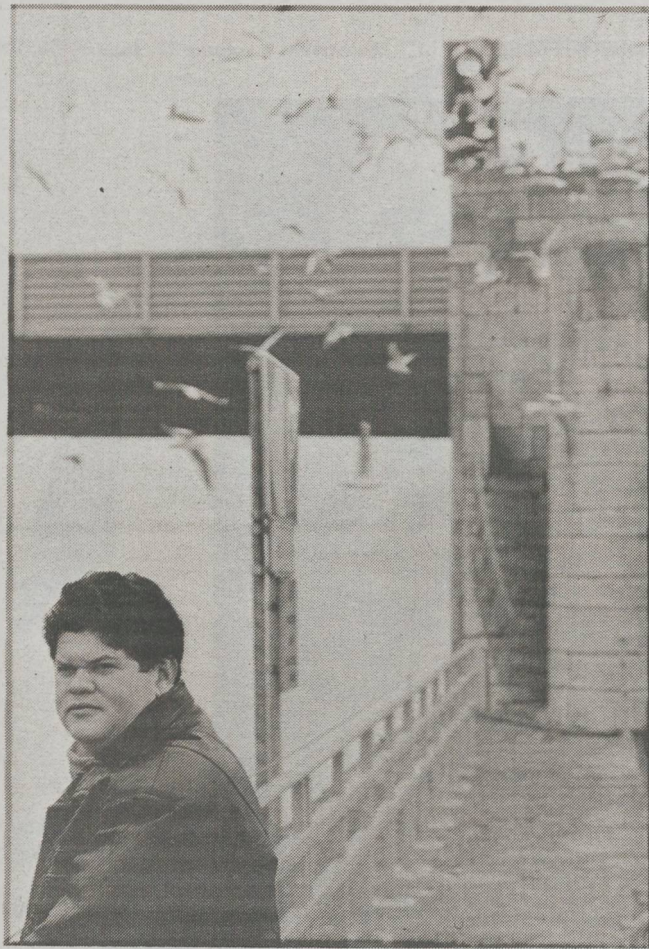
At the end of his first year, he really only knew Dutch people. In the English-speaking groups Marco Vargas was very often the only real foreigner. More and more he realises that this course is less geared towards foreigners than he at first had conceived.

Tutors dealing with the third-year programme of the International Business Administration course (IB) appear to speak better English than the lecturers dealing with the second-year programme. The level was especially low for the methodical subjects. Sometimes they changed over into Dutch to explain difficult problems. Marco Vargas (28) looks as if he is quite ashamed of himself as he speaks. He thinks it is very much an improvement that during the group meetings presentations are now given by the students themselves. “Their English is usually much better.” Marco is very pleased about the contents of the course. “The level is high but it must become more international.”

“The IB programme is set up entirely for local students,” Marco believes, “not for foreigners.” He gives one example after another. At the end of this school year, he receives a two-week language training course in a second language. IB students can choose between advanced French and German, and Spanish at beginners’ level. This is of no use to Marco as he has never taken French or German, and would therefore be at a loss in the advanced class. He has spoken Spanish all his life. Apparently a solution of the individual kind was not possible. The Examination Board wrote and told him that they could not offer him any other language because these were the languages that the IB students would need in their practical careers. He will partake in the Spanish class just to fulfil his obligations. Shaking his head: “Yes, it is very strange altogether.”

He expects problems when it is time for his practical period. Every IB student is expected to do a practical period abroad. Marco would like to do his practical period in Holland. That is abroad for him. It looks like it will not be possible. For every IB student, “abroad” means outside the Netherlands.

Having graduated in Panama in International Finance, Marco wanted to continue his studies abroad. He thought about the United States, which is where many Panamese go but he found it very expensive. His uncle, who was stationed at the military base in Schinnen, sent him a brochure about Maastricht. Problem-based

learning, where students decide upon their own learning objectives, was quite contrary to the educational system he had known so far. This appealed to him very much. The brochure looked good and the additional information he applied for was promptly provided. Because of his previous education, he was allowed to join in the second-year programme.

“They are very good at promoting Maastricht, but once you are here you must discover everything for yourself.” In order for Marco to get a staying permit he needed to have health insurance. As he could not produce a staying permit he could not get health insurance. Not much studying was done in those first few months. After the first block, his results were sixes. After the third block, he received his first seven and only after the fourth did he receive an eight. “Everything is much better planned for the exchange students than it is for the foreign students staying here for longer periods,” says Marco. The Faculty’s Internationalisation Bureau caters mainly for students on a short-term stay in the Netherlands. He refers to his tutor as a

Marco Vargas: for every IB student, abroad means outside the Netherlands (photo Philip Driessen)

Hagedoorn not impressed by criticism

Professor John Hagedoorn, chairman of the Department of International Business Studies was not impressed by Marco Vargas’s criticism about his programme. He admits that there may be an occasional lecturer whose command of the English language is less than perfect, but generally, evaluation of the blocks yields little criticism. He agrees that it is strange that a Panamanian would be expected to take a beginners’ course in Spanish. “When this course was put together, we obviously could not foresee every possible problem that would arise.” Hagedoorn intends to make the effort to set up a language laboratory, where students can study many more foreign languages. “This is of course an enormous investment and I am not the only one with a say in it.” Hagedoorn expects Vargas, just like all the other IB students, to do his practical period outside the Netherlands. “As far as I am concerned he can go to Belgium for his practical period, that is just ten kilometres away. I think if he is complaining about something like this, he sounds like a Hollander.”

“good man” but he is quite often unable to help him. “He just does not know either.” This is the reason why Marco would like to see a central bureau where everything concerning internationalisation can be sorted out. Where students can go for help with their practical problems such as insurance, housing and permits.

He hopes that such a centre would also improve the contact between foreign students. To provide opportunities for them to meet and talk about issues that they cannot talk about with the Dutch students. Marco missed this especially in the first six months. “I wondered if I was in the right place. Everybody is part of a group in Panama and as I was not part of a group here, I felt very rejected. Although this is not strange because in Holland everybody is much more individualistic. This is why you cannot speak to Dutch people about it; for them it is normal. In such a case, it would be much better to know other foreigners.”

Jan Buevink

STUDYING ABROAD (1997/1998)

No places available for John Moores University, Liverpool within Socrates!
NEW: 2 places available at the university of Puget Sound, Tacoma, Washington.

Viewing of foreign course programs in room 2003: **Wednesday 29 Jan.** 10.00-13.00 hrs; **Thursday 30 Jan.** 13.00-16.00 hrs; **Friday 31 Jan.** 10.00-13.00 hrs; **Monday 3 Febr.** 13.00-16.00 hrs; **Tuesday 4 Febr.** 13.00-16.00 hrs.

Deadline for application for studying abroad in academic year 1997/1998 is **10 February 1997.**

“Japan Prijswinnaars Programma 1997/1998” for Dutch graduated students: Application forms for this program are available in room 3030. **Deadline: 31 January.**

Exchange students can pick up their materials for block 3 at the education desk (room 0.008) as of 28 January. The education desk will be opened from 10.30 - 16.00 every day in the week of 28 January.

SIB MAASTRICHT

SIB Maastricht is a Students and Youth Organisation for International Affairs, also known as Dutch United Nations Students Association. Knowadays, we are reorganising SIB-Maastricht. So, this are our new settings: SIB-Maastricht, Postbox 616, 6200 MD Maastricht. SIB-visitors can reach us at Oude Tweebergenpoort 2, room 0.002. Our office hours are, starting february 1997, every Tuesday and Thursday from 19.00hrs to 20.00hrs. We are also reachable by phone during office hours at 043-3883500.

Our drinking-hours are, starting february 1997, odd week numbers Tuesdays from 22h00. The first drinks are: February 25, March 11 and 25, April 8 and 22. See you there!

You can also find some information on the UM-boards. It will always be our blue signs or posters!!”

Appeal

Observant is looking for foreign students and university staff members who would be prepared to exchange ideas with us about the contents of the English edition. The idea is to put our heads together about what subjects would be interesting for foreigners in Maastricht.

Please contact: Jan Buevink, telephone no. 043-3883125. Address: Keizer Karelplein 10, Maastricht.

The Quee-Queg of Dutch Humor

Moby Dick, Chapters 2-3: Before going to sea, Ishmael arrives in the small town of New Bedford, Connecticut, where he searches for a room, but finds only a bed he must share with the noble savage Quee-Queg, a heathen who sells human heads and performs strange rituals in their common room before bed.

Ishmael went a-whaling in search of the great Moby Dick. Though curiosity had brought me to the Lowlands, I was yet to be allowed to enter the Sea of Dutch Culture in pursuit of Heldere Blik (clear insight). The story of my rite of passage is the story of how I came face to face with the Quee-Queg of Dutch humor.

As almost a matter of pride in The Netherlands, there comes a time when relational superficiality is put to the test. Kindnesses may have been exchanged, tea have been drunken, a ‘gezellig’ Grolsch shared, an ‘oude belegen Gouda’ cheese sandwich melted and eaten together, but none of this is enough to satisfy a less salient Dutch hunger for engaging foreign companions on a deeper, more substantively challenging level. Not uncommonly such engagement begins with the Dutch advancing a mildly preposterous political provocation. In my case, during a Christmas visit to my girlfriend Sasha in Delft, the engagement started with personal provocation.

Let’s just say I was forced to swallow a lot more than Christmas dinner. There were ten of us at table, somewhere between the third course, but-

tered artichokes, and the fourth course, fruit with liqueur. “Why did you come here”, someone suddenly asked from the far end of the table. My sincere and heartfelt answer was immediately interrupted. “You must be awfully intelligent that you came to The Netherlands for winter vacation”, another voice added. “But why are we surprised? The intelligence level of the Americans is recognized worldwide!”

Slowly becoming aware of—and thus confused by—the sudden onslaught, I stumbled naively: “I like it here”, and even attempted a smile.

They were unrelenting. “That must mean you think your girlfriend is loyal... Well, no comment about that.” Hearty laughter ensued, along with what tone and gesture indicated were mockeries of myself, expressed quickly among them in incomprehensible Dutch. “Savages”, I thought bitterly. Misunderstanding the welcome ritual, I felt a final humiliation and disgust when they topped off the fourth course with: “The way you Americans eat, with one hand on your lap, always switching knife and fork... That’s the sign of a farmer’s heritage; after all, one doesn’t need a knife for porridge, but does have to lean over his bowl like an ape to eat it.”

The ancient Greeks had a concept called ‘xenos’, which we Anglos call hospitality. In the Anglo culture, hospitality includes diplomacy and courtesy; I naturally expected nothing less from the Dutch. Like many foreigners, however, upon first being confronted with the directness of Dutch hu-

mor, I couldn’t comprehend its role in hospitality. It was only later that I could digest what I’d been served with Christmas dinner, and see that the savage was in fact civil.

Once you know the secret, amusement replaces aggravation. Now I know it meant nothing more than ‘good to have you here’, when an acquaintance remarked: “The consumptive nature of Americans will ultimately condemn them to the same fate as mice are driven in conditions of severe material scarcity: cannibalism.”

No matter how good you are, though, the clever ones will outsmart you. A month ago, I felt affirmed when a colleague said: “Well, your Dutch has really improved since last year.” I must admit, the less flattering follow-up caught me off-guard. “Your accent is still awful, though.”

The winter sun in The Lowlands may not burn, nor exposure to it be dangerous, but the Dutch humor often does, and exposure to it can be. So to all my fellow mates in search of Heldere Blik, fare ye well, and keep an eye out for the noble Quee-Queg of Dutch humor.

Noy Geerig

Readers will find previous Noy Geerig columns and the Geerig Glossary online at <http://www.unimaas.nl/~who-city/noy.html>

Elena Stúriková from Slovakia obtains Ph.D. in Maastricht

“Home is with my mother”

“Whether I feel at home here or not?” A very long, noticeable silence. “I do have some feelings for Maastricht,” she says almost apologetically. “I have lived here for four years, that’s not nothing but home is with my mother, home is the place I will always come back to. It is my country and I shall always love it even if I do not live there.”

Elena Stúriková briefly folds her slender fingers with their red painted nails. Thirty-one years ago this electrical engineer was born in Dubnica, a little town in the middle of what is now called Slovakia. A little less than six years ago she arrived in the Netherlands, Eindhoven to be exact, to study for a Master’s Degree in engineering. A dream is what she called it at the time. She had always wanted to travel abroad. Interested in the different educational systems and especially interested in the state-of-the-art of Western technology. She did not come for the tulips, the cheese, the flat landscape or the Dutch way of living.

She spent one and a half years studying at the international institute in Brabant. She worked like mad and hardly ever saw Dutch people: “It was a special course for foreigners. We studied together and we lived in the same building. We were all in the same boat: we all had our moments of homesickness, struggled every now and then with our studies, and we all wanted to see as many new things as possible. You are automatically drawn together. We were far too busy to become part of Dutch society.”

Really she did not feel like getting to know this country and its people, as after one and a half years she would be returning home again. At least, that is what she thought. The urge to make a

career in her field made her decide otherwise. The Department of Mathematics in Maastricht had a place for a research assistant. She could not let it pass.

“It is much more difficult to do research in Czechoslovakia,” is what she told Observant in English towards the end of 1992. “Software and books are often very expensive. There is no time loss here while waiting months on end on a book that you do not really need in the end. Everything you need, you have at hand here in the Netherlands. When I return home to my country, I will have my Ph.D. and that will be a big credit.”

In fluent Dutch, Elena Stúriková explains that the first year in the Netherlands was the most difficult one. It was not that her study was unexciting. On the contrary. She still speaks enthusiastically about her search for a better method of measuring the speed with which the blood travels through the veins. She will uphold her thesis based on this research on the 20th February. “Just like a doctor can use an ultra-sound to determine in a pregnant woman whether the baby is a girl or a boy, you can also use ultra-sound to determine the speed with which the blood travels through the veins. This knowledge provides us with information about the condition of the vein and the possible ailment of the patient.”

If she was lonely? Again she is very quiet. Then reluctantly: “Yes, maybe I was. I did not speak the language and I knew nobody outside my work. My colleagues were very friendly and helpful, but they had their own lives here. I was not very happy in my room, I didn’t feel free. I was afraid of being a burden to the two very friendly elderly patrons. For example I was allowed to use their telephone but I did this as little as possible. I tried to climb the stairs as quietly as I could, so as not to disturb them.” Maybe she would have been better off renting a room in a student house, but that is what she feels

Elena Stúriková: the first year in the Netherlands was the most difficult one (photo Franco Gori)

now, four years later. Then she would have been less inhibited and maybe made friends and got to know the town. An intensive course in Dutch (five days a week, one and a half hours a day), her own flat (“wonderful with its own entrance, my own kitchen, deciding for myself what temperature the heating should be at”) and a few friends worked wonders. Things were getting better, she

was finding her way. Although the question still remains, will she stay here after her degree.

Four years ago, it was only a nice man that could have tempted her to stay in this cold country. As yet she has not come across this man, she giggles. “I do not need to marry, I just want to be happy. I will only stay here if I get a Research & Development job in a company. There are very few jobs of that kind in Slovakia; I would end up in Sales & Marketing. I have written some open applications but if nothing comes of them, I will not wait around for years. I will leave for my country on the 1st April.”

A country that is not the same as when Elena left in 1990. “I have followed the changes on the Internet. I did not think it strange that Czechoslovakia was divided into two, the Czech republic and the republic of Slovakia. There had been rumours for quite some time. It was not a bolt out of the blue for me. Actually I has expecting it.”

“Whether I have become more Dutch?” She smiles. Four years ago, saving Albert Heijn stamps, was something which she laughed terribly about, and she still does not save them. Dinner is another habit she never became accustomed to. In the country where she was born, where people eat a warm lunch, they say dinner is unhealthy. “Give your dinner to your enemy”, is what they say. More and more when she invites her friends out, like many Dutch people, she goes to the pub. This is new for her.

“Aah,” she says, “I have become more self assured but that could also have to do with my age. I have also become more cosmopolitan. I think I could live anywhere.”

Riki Janssen

Foreign students prepared to take the plunge into carnival

Foreign students in Maastricht appear to be planning a massive plunge into carnival. This became apparent after Observant asked around at Annadal. Next week they will take part in the popular festivities dressed up as bullfighters, oranges or bananas. There is the odd Southern European, however, who wonders if the Netherlands in the month of February is not too cold for celebrations.

“I know that in Maastricht carnival is very important,” says Paula Baldissare from Italy. “I do not know exactly what it is all about. I was told that some bands play in the street. There also seems to be a tradition that people burn a witch in the middle of the square.” Paula will certainly partake in the festivities, together with other students from Italy. That is if she can find a costume.

“I have seen announcements in the supermarket. It is supposed to be crazy. I was told not to leave Maastricht during those days.”

Natalia Aruga knows about carnival, coming from Spain. “Some places are famous for their carnivals, like Tenerife and the Canaries. Cadiz in Andalusia. There they wear really expensive costumes. They have floats with people dancing and waving.”

What else does she know about the Maastricht carnival?

Natalia continues washing a pile of dishes in one of the communal kitchens at Annadal. “I was told that you eat fish in

the mornings for breakfast. I think on the street. I heard everybody has a costume. You have to wear something, even if it is only a mask.

She will be there, for sure. “We go as a group. Maybe we will do something Mexican, like fruit.”

On her head?

No, the Spanish students are thinking of dressing up as oranges and bananas. Natalia is a little worried about the dressing-up part: “People here change every day - every day a different costume.” It seems a bit too much to her. However, she is looking forward to it, “especially as we have a holiday”.

“It is four days, I think from the 10th to the 14th February. It is supposed to be the best carnival in the Netherlands. Very wild with a lot of drunken people.

Yen Shiau Shin does not look very eager to be there. He is from both Austria and Taiwan, and carnival was not part of his upbringing.

“A lot of marching, disguises, everybody will be very happy and very loud.” This is the way he imagines it will be. No, he will not be among the happy crowds. “I don’t like too many people.” He has seen the decorations and costumes in the shops, but it did not appeal to him. “I’m sure it’s nice,” he says politely, “but not for me.” He will not watch the parade as he will be in Austria at that time.

“We don’t know so much about it,” admits Cesare Brosio, one of the three Italian students sitting in another kitchen around a plate of what looks like onions and oil. “Just rumours. Last night we met a Dutch person who was very very drunk.

He told us that carnival was from midnight Sunday to midnight Tuesday. On Tuesday night everybody goes to the Vrijthof and cries, this because they have to wait a whole year until the next carnival.”

Of course the Italians will be there. Cesare is going to wear a mask, “a kind of medieval helmet”, he explains. He has been working on it since October.

Gio Benedetto is not making anything, “simply because I am not able to.” He wants to buy a costume, “a character from a movie. Something like Mickey Mouse will do.”

Allesandra Trentini knows that the pubs will be open day and night and everybody will be drunk.

Will you be drunk too?
“Maybe,” she laughs.

“Carnival? That is basically the opportunity for Maastricht people to experience for one day what life is like in Annadal every day,” says Atif Malik, a Scottish Pakistani. “Because in my corridor every day is carnival. Every day we have mushrooms, pot-smoking and drinking. Yesterday we had mushrooms from Spain, and some girls with body-paint. Dutch girls by the way. I had my hair painted blue with a zigzag of gold.” It is not visible anymore. Atif has bleached the front part of his black hair into a yellowish colour. His small beard looks like sauerkraut. Does he know when carnival is? “Hmm, in two weeks time, I have the exact dates upstairs.”

The Scottish Pakistani knows exactly how he will dress up: “A jester type of skirt, Scottish style,” made by himself. “I saw the material. I have to ask a couple of

“Dutch people are shocked if you vomit, unlike the British”

girls for their opinion.” What about the rest? “A body-tight satin silver shirt. I want my colours to be loud.” He surely has spent some time thinking about it.

What will he do in this outfit? Being a Muslim, he is not supposed to go on a drinking spree. Atif has thought about that too: “I will take some mushrooms beforehand and jump it out in the streets, carrying a colourful flag, and hopefully mingle with some nice girls. As many as possible. Do you know what that means, to mingle,” he asks with some concern. “If the girls want to enter a bar and get drunk, all the better. It will be easier to do something to them,” he grins maliciously.

But what does he expect from Maastricht - apart from being able to party?

“I expect Maastricht to give us an opportunity to show it how to party.”

The quiet Mike Barns is sitting at the same table. He has not done much thinking about carnival, for his exams start tomorrow. But he will certainly dress up for the occasion. Next week he will do the shopping.

What does he expect from carnival? Silence. “Hey, it is not an exam,” Atif exclaims, and provides the answer: “Fun, with a capital F.”

“Some serious drinking,” Mike says finally.

No mushrooms?

“I will stick to the beer.” But he promises not to become excessively drunk. “Just to the verge of unconsciousness.”

Atif proposes: “To the verge of vomiting,” but decides against it. “Dutch people are shocked if you vomit, unlike the British.”

Agnes Sommer

Loony

"It is not even a village. It has less than thirty houses clustered around four ditches. But ever so often, Barlehiem acquires more prominence than glittering metropolises like London and Paris. The Mother of All Ice Skating Tours is on again! There's a serious outbreak of the Eleven-Towns-Skating-Tour Fever!!!" This is the way a Dutch newscaster announced the Mother of Events in our tiny country. The Dutch kind of pride themselves for being curt, sober, down to earth. Never a word too much; the national slogan should not just be 'Je Maintiendrai' (I will hold), but also 'Don't Behave Weirder Than You Already Do'. Apart from being so untranslatable 'gezellig' (sort of cosy) we are foremost 'nuchter' (curt, sober, down to earth). And the Frisians are Kings of Curt: the further north you get, the cooler they become. And exactly there, in Friesland, on last 4 January, The Fever broke out.

OK, undeniably, it's a unique event. A couple of thousand idiots, in the heat of the moment called Eleven-Towns-Skating-Heroes, battle the elements for a freezing trek of 200 kilometres along the eleven traditional Frisian cities. It only happens, say, every ten years. And wish scares of global warming many had become worried that the 1986 Mother of Tours was the last.

Inuit are said to have fifty words for various below-zero precipitation types. The Tour of Tours added some unique words to my vocabulary. Klunen: walking on solid ground with your skates on. Kwalster: uneven ice. If you really want to be Dutchier than Dutch, try to use these words.

Anyway! We're curt. Or so we believe. Because once in a while collective hysteria takes hold of the Dutch. The generic word for Dutch mass madness is 'Orange Fever' (our royalty comes from the House of Orange - hence orange as the national colour). Ajax wins. The queen visits Amsterdam and is being kissed by a punk. The Eleven-Towns-Skating-Tour.

Yo! Explode into frenzy! Millions go out and have a party. They yell, they scream, they go nuts.

I know of very few other occasions in which an entire nation goes wild. OK: 'We're red, we're white. We are Danish dynamite!'

Does this mean that smaller countries have a tendency to freak out? Do Nepalese go nuts when another Sherpa Tenzing reaches the summit of K2 or Mt. Everest? Do Bangla Deshi go berserk when a cricket match is won? Do Rwandese get rowdy (oops - wrong example...)? Oh well - we all have our particularities. I just recall that I was watching BBC at the time of the Eleven-Towns-Skating-Tour. So it was cold, yeah. So night temperatures dropped to minus twenty. Hey, it's winter! The Dutch didn't really care (one of the skaters said, after finishing the Tour of Tours: 'Well yeah. I like some suffering. No pain, no fun.'). But BBC declared a state of emergency: they announced The Big Chill, and it made stiff upper lips freeze.

The bottom-line is this: we Dutch may seem cool. There's very little outward appearance and posh behaviour that's appreciated. But beware! At the strangest moments we become uncontrollably loony.

Eva

'A practical guide to living in Holland' Strange people, the Dutch

An Israeli psychiatrist, in the Netherlands for a sabbatical, and his family were invited by a colleague. They were expected at four o'clock.

The elated Israelis arrived. They received drinks and all seemed well. By half past seven there was still no food on the table. Slowly it began to dawn on the psychiatrist that maybe their host had already eaten. At eight o'clock, feeling very hungry they decided to leave. Once outside they watched the Dutch family preparing to sit to dinner. The Israeli family were baffled. Why was dinner only being served now, after they had left? A misunderstanding, the Dutch family were most probably very surprised too. "Could the rude Israelis not have left a bit sooner? Have they forgotten in Israel that others might like to eat?"

Living abroad is usually fun, but some seemingly slight and unimportant cultural differences can cause very awkward situations. That is why the Nuffic (Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education) has published two books for English-speaking foreigners to prepare them for life in the Netherlands.

These books, written by the American cultural anthropologist Marilyn Warman and the Dutch Rianne Boonstra, are very complete.

An introduction to living in Holland, the first book, "discusses Dutch culture and presents practical information that people need before they leave their own countries and shortly after they arrive in the Netherlands". It is a practical

reference book explaining how health care, public transport, the police, banks and estate agents in the Netherlands are run. Mostly it's about very basic issues. For example, foreigners visiting a Dutch hospital for the first time must bring along their insurance papers. And the Dutch police have authority but are not authoritarian. The secret of the Dutch bus ticket is also unveiled.

Keep to your own kind.

More abstract issues are also discussed. A very apt description of the self-image of the Dutch: multicultural and tolerant. Immediately followed by a characterisation of their actual behaviour: keep to your own kind, and act normal because that's crazy enough. Furthermore, watch out at the bus stop: the Dutch never queue in an orderly fashion and they shove themselves onto the bus. When at the greengrocer, it is also very important to take note whose turn it is and a sturdy pair of elbows can come in very handy.

Chocolate-sprinkle sandwich

A practical guide to Living in Holland, the second book, deals with Dutch society in greater detail. The Dutch broadcasting system is described in a nutshell, who reads what newspapers, the political set-up, how the Dutch deal with ecclesiastical organisations. Even the meaning of the three strange white ribbed flagstones on the pavement: they indicate the way for blind pedestrians. Moreover, there is a long list of important addresses, from student unions, trade unions and professional associations to ministries, international schools and embassies. This second book also gives a lot of information about the behaviour of the Dutch. Take for example their need of privacy: even Maastricht students would

Groeten uit Maastricht

prefer not to have unexpected visitors just before dinner. If their visitors do not look at them during conversation, they think that this is very odd. Visitors arriving half an hour later than the appointed time will meet with raised eyebrows. And if visitors help themselves to the contents of the refrigerator, they will most certainly be frowned upon.

Warman devotes some time to the average diet of the Dutch. Each morning a slice of bread with chocolate sprinkle, each afternoon a coffee spread or rolls

with ham and cheese and sometimes a cup of soup or a very typical Dutch delicacy: the meat croquet. At four o'clock, one drinks tea with one spekulaasje (that is a biscuit in the shape of a windmill or a farmer with clogs on). With your alcoholic drink you may be offered a raw herring (very healthy), and for dessert you will find via (cold custard) on the table.

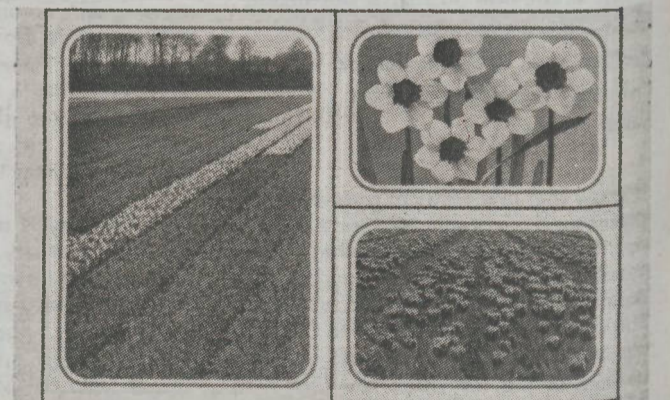
Even liquorice, the black little sweet which many foreigners discover - to their dismay - is the favourite sweet of the Dutch, receives much attention.

Free sex

Last but not least, the book lists a collection of misconceptions. These explain the essence of the Dutch policy on drugs. The writers also warn the overenthusiastic foreigner against what may at first seem like very free sexual morals in Holland. Sex education and advertising campaigns may lead one to assume otherwise, but the Dutch prove to be less promiscuous than many a visitor hopes for. It is explained that although most student houses are mixed, this does not necessarily mean that the inhabitants share their beds with one another. Topless sunbathing on Dutch beaches should not be interpreted as an invitation by women to have sexual contact. The latter may be an exaggerated piece of advice, but all advice in this book is correct, which makes reading it very worthwhile.

Micha Wertheim

'An introduction to living in Holland' and 'A practical guide to living in Holland' by Marilyn Warman and Rianne Boonstra can be ordered from: Nuffic, Afdeling Voorlichting, Postbus 29777, 2502 LT Den Haag. Together they cost 20 guilders.

TULIPS FROM HOLLAND

GRAND CAFE

Voor anderen een doorn
in het oog,

onze rib-eye
met kruidenboter, frites
en salade

f 12,50

op vertoon van
studentenkaart

na daverend blokfeest

zoekt Momus

dispuut

M
O
M
U
S

GRAND CAFE MOMUS
VREYTHOF 8 MAASTRICHT
KORR. ADRES. POSTBUS 130
6200 AC MAASTRICHT
TELEFOON (043) 321 19 37
TELEFAX (043) 325 98 41

Reuma raakt je

Nooit
meer
naar
ballet is
zo gemeen.

GIRO
324

'Ook als je jong bent, kan je reuma krijgen. Ik was pas 6. Altijd veel plezier gehad met ballet. Nu mag dat niet meer. Te pijnlijk voor m'n knieën en enkels. Ik wil graag beter worden. Er is dus veel geld nodig voor onderzoek. Maar ook voor onder andere voorlichting en aangepaste vakanties. Helpt u daar aan mee? Niet alleen voor mij maar ook voor die 400.000 andere reumapatiënten. Graag!'

Nationaal Reumafonds

Statenlaan 128, 2582 GW Den Haag. Telefoon (070) 350 32 31.
Fax (070) 354 95 19. Bank 70 70 70 848.

BODYCARE Zonnestudio

- bruinen al vanaf f8,00
- JK Ergoline snelbruiners nr. 1 in de wereld
- GRATIS en VOLDOENDE parkeergelegenheid

OPENINGSTIJDEN:

Ma. t/m vrij. van 9.00-21.00 u.
Zaterdag van 9.00-17.00 u.

KONINGSPLEIN 52 (bij ANWB) Maastricht
Tel. 043-3625874

Ahold bevordert met het
Albert Heijn Studiefonds
- voorheen de Albert Heijn
Studiebeurs - al tientallen jaren
postdoctorale
activiteiten op het gebied
van de detailhandel.
Eén en ander vindt Ahold
essentieel voor de verdere
professionalisering en
vernieuwing van de
branche.

ALBERT HEIJN
STUDIEFONDS

LEDEN COMITÉ VAN KEUZE

Dr A. Heijn, voorzitter
Prof dr L.F. van Muiswinkel
Prof dr Th.B.C. Poiesz
Prof dr M.E. Punch
Prof dr A. van der Zwan

Ahold zoekt academici die het winkelschap als wetenschap beschouwen

Via het Albert Heijn Studiefonds stelt Koninklijke Ahold nv jaarlijks f 20.000 beschikbaar voor academici die de detailhandel als onderwerp van postdoctorale studie kiezen. Voorstellen voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, maar bijvoorbeeld ook voor het organiseren van een seminar met betrekking tot de detailhandel, komen ook dit jaar in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke ondersteuning.

Als u een beroep wilt doen op het fonds dient u vóór 31 maart 1997 uw voorstel te sturen aan het Comité van Keuze van het Albert Heijn Studiefonds.

De criteria waaraan uw voorstel moet voldoen, staan in een informatieblad dat u op onderstaand adres, of via Internet, kunt aanvragen.

Albert Heijn Studiefonds
Postbus 3050, 1500 HB Zaandam
Telefoon 075-6595673 - Fax 075-6598353
E-mail: jolande.koopmans@corp.ahold.nl
Internet: <http://www.ahold.com/nl>

TEAMING AT THE TOP

Bij Moret Ernst & Young verstaan we de kunst van adviseren op hoog niveau. **Teamwork is daarbij het sleutelwoord.** Want plezier in samenwerken zien we als een voorwaarde voor topprestaties. Net als de mogelijkheid om je te ontplooiën in een richting die bij je past. **Spreek dat je aan!** En studeer je fiscale economie, fiscaal recht, Nederlands recht of internationaal recht? Kom dan op **zaterdag 22 februari a.s.** naar ons kantoor te Rotterdam, aan de Marten Meesweg 51.

Landelijke Studentendag
Belastingadvies / Ondernemingsrecht

Het maakt ons niet uit hoever je met je studie bent. Als je onze passie voor het vak deelt, ben je meer dan welkom. Wij staan klaar om je - met talloze voorbeelden uit de praktijk - een beeld te schetsen van een stage of baan bij MEY Belastingadviseurs of MEY Ondernemingsrecht. Je komt alles te weten over specialisatiemogelijkheden, ons opleidingsaanbod en je carrièreperspectieven. En je ziet de meest recente automatiseringstoepassingen in ons vakgebied, waaronder toepassingen van de digitale snelweg.

We bieden een afwisselend doorlopend programma van 10 tot 16 uur. Zo kun je ook deelnemen aan een wijnproeverij, de inspirerende beeldtentoonstelling bezoeken of luisteren naar onze eigen MEY-Bluesband.

Kortom, alle redenen om de 22e februari vast in je agenda te zetten.

Wij jij de kunst afkijken om wellicht op termijn te werken in een team op hoog niveau. Meld je dan snel aan. Vul de bon in of nog sneller bel (010) 407 26 20, fax (010) 407 22 88 of e-mail pzrdam@rd.mey.nl. Je ontvangt van ons dan direct een uitnodiging en een plattegrond.

Ik kom graag naar de landelijke studentendag op 22 februari 1997, met ... introductie(s):

Naam: _____ Voornaam: _____ m/v

Adres: _____

Postcode / woonplaats: _____

Telefoon: _____ Geboortedatum: _____

Studierichting: _____ Studietoestand: _____

Universiteit: _____

Staat deze bon minder postzegel naar:
Akkoord: Ernst & Young, AMB, Penseelbeeklaan,
Antwoordnummer 2291, 3000 VB, Rotterdam

MEY MORET ERNST & YOUNG
BELASTINGADVISEURS / ONDERNEMINGSRECHT

Specialiseren bij Moret Ernst & Young kan op verschillende manieren.

Op een vakgebied: inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, loonbelasting / sociale verzekeringen, omzetbelasting / douane en accijnzen, heffingen lagere overheden, subsidies, vennootschapsrecht, arbeidsrecht, bedrijfsrecht, mededinging en concurrentie, informatierecht & intellectuele eigendom, bouwo- en milieurecht, Europees recht.

Naar marktsegmenten: nationale en internationale adviespraktijken.

In een bepaalde sector: bijvoorbeeld banken, verzekeringmaatschappijen, publieke sector, coöperaties of transport.

Moret Ernst & Young heeft bovendien vele 'desks' in het buitenland met een Nederlandse leemanning.

Aan jou de keuze.

Het Bureau Kennistransfer van de Universiteit Maastricht vraagt: Jonge (aankomende) academici met een uitgesproken motivatie en capaciteit voor het ondernemen.

Het Bureau Kennistransfer UM roept kandidaten op voor de bemensing van een nieuw te bedrijf op het gebied van de verkoop en distributie van medische producten: 'Medidis'. Gedacht wordt aan afstuderenden of afgestudeerden aan de economische of juridische faculteit die zich sterk aangetrokken voelen tot het ondernemerschap.

Een samenwerkingsverband tussen het Bureau Kennistransfer UM en de Gemeente Maastricht initieert deze startende onderneming en zal in eerste aanleg zorgen voor huisvesting, inrichting en advisering over alle aspecten van het ondernemen. aanvankelijk zal met een 'lichte' formele structuur worden gewerkt. Na een jaar ontstaat er een inzicht de levensvatbaarheid waarna naar bevind van zaken zal worden gehandeld. In de aanloopfase zal de universiteit de beginnende ondernemers ondersteunen en begeleiden en zal de directeur van een bestaand bedrijf in Roermond, als supervisor fungeren. De kandidaten zal worden gevraagd een ondernemingsplan in te dienen.

Aanmelding en Informatie:
Dienst ISIS/ Bureau Kennistransfer
Rene Vleugels, telefoon (388)3122, fax 043-3258183

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst PZ (Bouillonstraat 3, Postbus 616, 6200 MD Maastricht). Interne vacatures gelden uitsluitend voor interne kandidaten (= medewerkers UM en wachtgelders).

Universiteitsbibliotheek

Vacature Directiesecretaris/Hoofd Bureau

De Universiteitsbibliotheek (UB) zoekt een directiesecretaris, tevens hoofd van het Bureau van de UB (v/m, 1.0 fte). De primaire taak van de UB is de ondersteuning van onderwijs en onderzoek aan de UM op het gebied van de informatievoorziening. De UB bevindt zich in een overgangsfase en bereidt zich voor op de toekomst, waarin naast de traditionele bibliotheek ook sprake zal zijn van een virtuele bibliotheek. In het kader van deze overgang is een groot aantal projecten gestart en vindt een verschuiving plaats in werkzaamheden. De UB beoogt een professionele organisatie te zijn, waarin zakelijkheid steeds meer op de voorgrond komt te staan. De UB bestaat uit 4 afdelingen, waaronder het Bureau. Het Bureau heeft een ondersteunende functie voor de hele UB en bestaat uit 3 secties: het Secretariaat van de UB, de sectie Financien & Beheer en de sectie Automatisering; het Bureau is gevestigd in beide locaties van de UB: Randwijck en de Binnenstad

Functie-inhoud:
Directiesecretaris (70% van de werktijd)
De directiesecretaris is de logistieke leider van de UB, die alle beheers- en beleidsprocessen binnen de UB kent, afstemt en controleert. Met het oog op de hierboven geschetste overgangssituatie van de UB is het van belang dat de directie-secretaris kan fungeren als "change agent". De functie is verder te karakteriseren "als spin in het web". De directie-secretaris werkt nauw samen met de secretaresses.

Taken: ambtelijke voorbereiding, verslaglegging en nazorg van verschillende overleggen, logistieke planning en coördinatie van beleidsvoorbereiding en -uitvoering, sturing van informatiestromen en voortgangsbewaking en afhandeling van post- en andere informatiestromen. In het verlengde van deze interne UB-taken is de directiesecretaris verantwoordelijk voor de uitvoering van de interne en externe communicatie (PR en voorlichting).

Hoofd Bureau (30% van de werktijd)
Het Hoofd Bureau geeft leiding aan het Secretariaat en aan de secties Financien & Beheer en Automatisering. Dit laatste gebeurt in nauwe samenwerking met de beide adjunct-bibliothecarissen. Leidinggeven binnen de UB betekent: delegeren, stimuleren van teamvorming en het hebben van overzicht.

Taken: personeelsmanagement, planning van werkzaamheden, voeren van werkoverleg, het ontwikkelen van procedures op het gebied van het Secretariaat, het definiëren van de ondersteuning aan de UB en verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan.

Functie-eisen
Opleiding op HBO of academisch niveau, bij voorkeur in een bedrijfskundige richting; kennis van automatisering en financiën/beheer; aantoonbare ervaring met elementen uit het takenpakket; goede communicatieve vaardigheden; grote werklust; het vermogen veel tegelijkertijd aan het hoofd te hebben; in staat zijn het overzicht te behouden; flexibel, tactvol en zakelijk

Arbeidsvoorwaarden
Het betreft in principe een vaste aanstelling. Bij goed functioneren wordt de aanstelling na 1 jaar definitief gemaakt. Salaris is afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring schaal 10 RWOO (max. fl 6.094,-). Een functieonderzoek is niet uitgesloten.

Inlichtingen
Indien u verdere informatie over deze functie wenst, dan kunt u contact opnemen met de bibliothecaris van de Universiteit Maastricht, J.D. Gilbert (3883419)

Vacaturnummer: 010.

Leesvaardigheidstraining Frans/Duits
De teksten die voor de leesvaardigheidstrainingen worden gebruikt (incl. informatie over voorbereiding eerste bijeenkomst) kunnen vanaf maandag 03 februari worden afgehaald bij de onderwijsbalie (tijdens de gebruikelijke openingstijden).

Computerruimte CWS
De computerruimte is in principe geopend als volgt:
maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-17.00 uur; **dinsdag en donderdag van 09.00-21.45 uur.**
Het computerlandschap is gesloten:
05 februari 10.30 - 12.30;
06 februari vanaf 17.00;
12 maart 10.30 - 12.30;
16 april 10.30 - 12.30.

Mededelingen van de Examencommissie
De secretaris van de examencommissie is mevrouw Resi Peters. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 09.00-10.00 uur kamer 0029. Zij is telefonisch bereikbaar via telefoonnummer 043 - 388 3487 op **woensdag, donderdag en vrijdag.**

Studie-adviseur
De studie-adviseur van CWS is Thijs Hoex. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 09.30 - 10.30 uur, kamer 0038. Afspraken voor gesprekken buiten het spreekuur kun je maken via de telefoonnummers 388 3616/3486.

Economische wetenschappen
en bedrijfskunde

Voor kopij: B. Staveaux, Fac.Bur.,
Tongersestraat 53, tel. 3883705, voor
vrijdag 12.00 uur.

Spreekuur studieadviseur FdEWB
In de week van 10 februari is er geen spreekuur en geen telefonisch spreekuur bij de studieadviseur FdEWB.

IES Internship
Are you interested in government relations and public affairs and looking for an internship? Contact the IES internship coordinator Dr. C. Furnée (phone 3815).

First year students IES/IM
Contact person for first year students IES/IM is Carina Furnée
Address: Tongersestraat 53, Room 4.066. Open office: Tue., Wed., and Thur. from 09.00h - 10.00h. Appointments: Please call 043-3883815

Graduate students IES
For general information about the IES programme and information about IES internships you may contact Carina Furnée. Address: Tongersestraat 53, Room 4.066. Open office: Tue., Wed., and Thur. from 09.00h - 10.00h. Appointments: Please call 043-3883815

Organization Diagnosis & Consultancy (5042k) and the "Change Management & Consultancy Track"
On February, 4th at 13.30 hours in room 1001 the Organization Diagnosis & Consultancy course will start with an opening session led by Jan Nijhuis. Directly after this opening session, 15.00 hours, he will inform those interested in participating in the "Change Management & Consultancy" track about some changes that will take place in this track. He will also describe some scenario's students can adopt in order to fit the track to their particular needs. Participants in this track who can not be present at this session, can make an appointment with Sjoerd Romme (room 2.080, tel. 3883807).

International Internships Information Day
The Faculty of Economics and Business Administration, Study Association EFM Imperator and Study Association AEQuilibrium will organise the International Internships Information Day on February 25th. Participation from Origin International, DSM and international recruitment agency EMDS. Students who are interested in doing an International Internship are warmly invited to subscribe. Entrance is free. **SUBSCRIPTION REQUIRED** from week 1 onwards in the hall at the main entrance T553 or every working day at the EFM Imperator/ AEQuilibrium office (r.2013 Abt) between 11.00h and 12.00h.

Reductiebureau Economie: Openingstijden Begin Blok 3:
Vrijdag 31-1 10.00-14.00 Uur
Maandag 3-2 10.00-16.00 Uur
Dinsdag 4-2 10.00-16.00 Uur
Woensdag 5-2 10.00-14.00 Uur
Wij zijn alleen open op deze dagen, alle andere dagen in deze weken zijn we gesloten!!

Studying abroad in academic year 1997/1998:
There will be no places available for John Moores University, Liverpool within the Socrates exchange programme.
NEW:
2 Places available for studying at the University of Puget Sound, Tacoma, Washington
2 Places available for studying at Whitworth College, Spokane, Washington
Viewing of foreign course programs in room 2003:
Thursday 30 Jan. 13.00-16.00 hrs
Friday 31 Jan. 10.00-13.00 hrs
Monday 3 Febr. 13.00-16.00 hrs
Tuesday 4 Febr. 13.00-16.00 hrs
Deadline for application for studying abroad in academic year 1997/1998 is 10 February 1997.

"Japan Prijswinnaars Programma 1997/1998" for Dutch graduated students:
Application forms for this program are available in room 3030. Deadline for application is 31 January.
Exchange students can pick up their materials for block 3 at the education desk (room 0.008) as of 28 January. The education desk will be opened from 10.00 - 16.00 every day in the week of 28 January.

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT
Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

- Economie/bedrijfskunde
- Rechten
- Cultuurwetenschappen
- Psychologie
- Geneeskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Verplegingswetenschap

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 388 3015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 367 1211

Guides to final thesis and internship available

'The guide to the final thesis FE&BA 1996/97' and 'The guide to the internship FE&BA 1996/97' are available at the Reductiebureau. They can be purchased during the opening hours.

IB Internship abroad

International business studies students who are considering an internship abroad should contact one of the two internship coordinators of the IB department: Ir. Peter Bollen (tel. 3715) or Dr. Jan-Jaap Semeijn (tel. 3778) on their bi-weekly (1st and 3rd week of the month) internship hour: Friday 11.00-12.00 in room 3052b.

Marketing Associatie Nederland - dag

Op 25 - en 26 februari 1997 vindt voor de achtste keer de Marketing Associatie Nederland-dag (M.A.N.) plaats. Dit jaar is de organisatie van deze activiteit in handen van de Maastrichtse Marketing Associatie. Het thema van de M.A.N.-dag is "toekomstige behoeften voorspellen". Deelnemers worden op dinsdagavond 25 januari in Maastricht verwacht, waar tijdens een avondvullend programma het thema op originele wijze wordt belicht.

Lezingen

26 februari begint de dag met vier lezingen verzorgd door onderstaande sprekers:

Drs. L. E. Goedman, Senior Strategy Manager, Ice cream, Unilever. Een spreker van Philips corporate design. Drs. Th. de Rond, Senior Marketing Manager, Food division, Heineken. Prof. dr. J. D. P. Kasper, Universiteit Maastricht.

Workshops**Gezondheidswetenschappen**

Voor kopij: D. Verheyen, Fac.Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 3881739, voor woensdag 12.00 uur.

Voortgangstoets FdGW

Vrijdag 14 maart a.s. wordt de voortgangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Studenten die een extra vgt (moeten) maken kunnen zich tot 1 maart 1997 inschrijven tijdens het spreekuur bij R. Devue, kamer 1.235. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van Bureau Onderwijs, Uns 50. Gebruik een HB-potlood. Een geldige collegekaart is verplicht!; leg deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op tijd want na 10.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmerking per vel) in de rode brievenbus van Bureau Onderwijs deponeren. Let op!: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal bij uw surveillant in te leveren!

Zaalingdeling Voortgangstoets GW studenten 14 maart 1997

Sporthal De Heeg: GW propedeuse studenten en MGK studenten.
Sporthal Dousberg: alle andere GW studenten.

Voortgangstoets Milieugezondheidskunde (Sporthal De Heeg)

Vrijdag 14 maart a.s. wordt voor alle studenten MGK de voortgangstoets van Milieugezondheidskunde afgenomen in sporthal De Heeg. Aanvang exact om 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van Bureau Onderwijs, Uns 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

Gezocht: studenten met angst om te blozen

Op korte termijn zal op de Universiteit Maastricht een behandelstudie starten naar het effect van 2 verschillende soorten training voor mensen met angst om te blozen. Vind jij het uitermate vervelend om te blozen, word je er bang/gespannen van en zou je wat aan die angst willen doen? Meld je dan aan voor het project. Je krijgt dan gratis 1 van de 2 trainingen aangeboden in ruil voor meedoen aan onderzoek. De trainingen vinden individueel plaats door ervaren trainers. Het zijn 6 wekelijkse bijeenkomsten van 1 uur. Het onderzoek betreft het invullen van vragenlijsten en het doen van een gedragsmeting. Informatie bij Sandra Mulken, vakgroep DEP. Tel: 043-3881614. Bellen kan op di-, woe-, don- en vrijdagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur.

Cursus solliciteren

In de periode maart/april 1997 zal er een sollicitatietraining van twee dagen worden georganiseerd voor ouderejaars studenten GW. De volgende onderdelen komen in de training aan bod: - loopbaanplanning: wat voor soort werk wil ik? - zoeken van een advertentie en het maken van een advertentie-analyse, - opstellen van een curriculum vitae en een sollicitatiebrief. Richtlijnen en achtergrondinformatie met betrekking tot deze vier onderdelen staan beschreven in het boek 'Arbeidsmarkt oriëntatie en Solliciteren' (1992) van M. Schreurs en J. Hommes. Inschrijving: door middel van een inschrijfformulier, verkrijgbaar bij het secretariaat van het Vaardigheidsonderwijs-GW, k. 5.403. Inschrijven voor 20 februari a.s. De kosten zijn fl. 40,00, (incl. bovenvermeld boek).

Student blok 3.5.W. gezocht.

In de blokplanningsgroep van blok 3.5.W. 'Verkenning en ontwerp van zorgorganisaties' is nog plaats voor een student. Aanmelding bij A. Meijer, vakgroep BEOZ, kamer 5.349, toestel (388)1564.

Gevraagd trainers "Writing a policy plan"

Blok 2.5.2. "Problem Analysis" gaat weer van start op 10 maart 1997. We zijn op zoek naar 4-5 enthousiaste studenten die de training "Writing a policy plan" zouden willen begeleiden. Er staat uiteraard een vergoeding tegenover (vergelijkbaar met uurvergoeding van tutor-schap). Het betreft drie bijeenkomsten van 2 uur op de volgende dagen: ma 10 maart 13.00-15.00 uur, ma 17 maart 11.00-13.00 uur, ma 24 maart 11.00-13.00 uur. Voorwaarde om in aanmerking te komen is dat jezelf de training ooit een keer gevolgd hebt. Heb je interesse of wil je meer informatie neem dan contact op met Miranda Dirx, vakgroep Epidemiologie tel. 3882363.

Master of Science Degree programme in Epidemiology

Beginning September 1997, the Faculty of Health Sciences/ School of Public Health will offer a postdoctoral, English language programme leading to Master of Science in Epidemiology. Programme: i. Theoretical

segment: includes seven intensive modules scheduled from September through December, following an introduction to epidemiology and biostatistics, modules concentrate on the design and analysis aspects of observational and experimental studies, as well as advanced statistical analyses. II. Practical research phase: from January through June. Optional module for non-medically trained students 'Introduction to clinical medicine'. Duration: one-year full time or two-year part-time. Further information: P. van den Brandt (Programme leader) or T. Kuiper/ L. Mees (Programme Management) tel: 043-3881552, fax: 043-3260390 E-mail: lori.mees@facburfdgw.unimaas.nl

Geneeskunde

Voor kopij: Jo Stallinga, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3224, UNS50, tel. 3881817, voor woensdag 12.00 uur.

Bureau Onderwijs: Openingstijden

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 11.00 tot 12.30 uur

Openingstijden Informatiebalie Onderwijs (kamer 1.150A):

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 10.30 tot 11.00 uur en van 15.30 tot 16.00 uur.

Verhuizing Bureau Onderwijs Geneeskunde

Het Bureau Onderwijs FdG verhuist op 25 januari 1997 naar Nivo 5 van Dr Tanslaan 10 (nieuw noordgebouw Randwijk).

In verband hiermee is het Bureau Onderwijs op vrijdag 24 en maandag 27 januari 1997

GESLOTEN. Dit geldt voor alle spreekuren en de Informatiebalie onderwijs.

Vanaf dinsdag 28 januari 1997 staan we je graag weer te woord op de nieuwe lokatie, bezoekadres Dr Tanslaan 10 (nivo 5), ingang aan de noordzijde, tussen azM en Universiteitssingel50. De telefoonnummers en het postadres van Bureau Onderwijs FdG blijven ongewijzigd. Voor alle studenten Geneeskunde is vanaf 28 januari 1997 een nieuwe infocard met de nieuwe kamernummers verkrijgbaar bij de Informatiebalie onderwijs. De Informatiebalie onderwijs blijft gevestigd in kamer 1.150a (UNS 50, bij de onderwijsgroeps-kamers).

VERHUIZING SPREEKKAMER STUDIE-ADVISEURS

De studie-adviseurs van de FdG, Scheltus van Luijk en Marijke Perquin, houden vanaf dinsdag 28 januari 1997 al hun spreekuren op kamer 5.049 op de vijfde etage van het nieuwe Noordgebouw, Dr.Tanslaan 10. Dit gebouw is binnendoor te bereiken via de loopbrug op de vijfde etage van Universiteitssingel 50.

Afspraken voor de spreekuren kunnen gemaakt worden bij de Informatiebalie van Buro Onderwijs tijdens de openingsuren. Ook kan iedere dag (behalve woensdag) tussen 11.00 uur en 12.30 uur telefonisch een afspraak worden gemaakt bij het secretariaat studie-advisering, tel.: 3881820

Voor vragen die weinig tijd kosten is er een inloopsprekuren op maandag, dinsdag en donderdag van 11.00 tot 12.00 uur.

De studie-adviseurs zijn tijdens het inloopsprekuren telefonisch bereikbaar op tel.: 3882442

Tweedejaars geneeskunde: attentie !!

Aanstaande juni (in blok 2.7 getiteld "De jaren die tellen") bezoeken de MPO-groepen een onderwijs-activiteit in een Zorgcentrum, ook wel verzorgingstehuis of bejaardentehuis met zorgverlening genoemd. Voorbereidingen van dit bezoek worden op dit moment getroffen. Met het oog hierop, zijn we dringend op zoek naar tweedejaars studenten geneeskunde, die in een Zorgcentrum werken of gewerkt hebben. Behoor je tot deze categorie, dan verzoeken we je te melden bij het Skillslab (secretariaat: 043 - 3881771; ook voor meer informatie). Aanmelden voor 1 februari 1997.

Studentenfractie

De studentenfractie geneeskunde bestaat uit 9 leden die zitting hebben in het Faculteitsbestuur, het Dagelijks Bestuur onderwijs, de Faculteitsraad, de Opleidingscommissie en de Curriculumorganisatie. Binnen deze organen proberen zij de onderwijs- en studentbelangen binnen de faculteit te behartigen.

Iedere eerste woensdag van de maand houdt de SFG spreekuur van 12-14 uur in kamer 1.143. Je kunt er terecht voor vragen, klachten en ideeën over het onderwijs (bv examenregels, internationalisering, bibliotheek, co-schappen etc.). Dus als je ergens mee zit, aarzel dan niet en kom langs. Je kunt ook een briefje in de brievenbus voor de balie Bureau Onderwijs doen.

Stages in het buitenland

FISEM is een organisatie die zich bezighoudt met het coördineren van studentenuitwisselingen in het kader van het keuze-onderwijs. FISEM zorgt ervoor dat wanneer jij naar het buitenland gaat, er een stageplaats, huisvesting, sociaal programma en eetgeld is geregeld. Als je interesse hebt om een keuzeblok in het buitenland te volgen kom dan een keer langs om het spreekuur. Dit is elke maandag en vrijdag van 13.00-13.30 in kamer 1.159 A (reductie bureau).

Belangrijk

Van Maandag 27 januari t/m Vrijdag 31 januari, tussen 12.30 en 13.30, zitten er studenten van FISEM in het trefcentrum om jullie meer informatie te geven over de nieuwe contracten voor de periode mrt. 97 t/m febr. 98

1st Maastricht Medical Students Research Conference

12 maart 1997 wordt de eerste Maastricht Medical Students Research Conference gehouden. Dit is een wetenschappelijk congres voor en door medische studenten. Op dit congres zullen een aantal medische studenten hun onderzoeksresultaten presenteren in de vorm van een poster of een voor-dracht. Ook zullen een aantal onderzoeksthema's zich presenteren en er zullen een aantal interessante wetenschappelijke lezingen gehouden worden. Doel van dit congres is het inspireren en stimuleren van studenten die geïnteresseerd zijn in onderzoek. Dus als jij geïnteresseerd bent in het doen van onderzoek dan is dit de ideale manier om je te oriënteren en alvast te proeven van de wetenschap. Maar ook is het natuurlijk gewoon leuk om te zien wat medische studenten voor onderzoek doen en vooral hoe ze dat doen. De inschrijving kost 10,- p.p. en is inclusief lunch en abstract boek. Kaartjes zijn te verkrijgen:

- vanaf 26 februari in het trefcentrum

- via onderstaand e-mail adres

- een fax of brief aan onderstaand adres
Postbus 616, 6200 MD Maastricht, fax +31433634680
Email mmsrc@facburfdg.unimaas.nl

Master of Science Degree programme in Epidemiology

Beginning in September 1997, the Faculty of Health Sciences/ School of Public Health will offer a postdoctoral, English language programme leading to Master of Science in Epidemiology.

Programme:
I. Theoretical segment: includes seven intensive modules scheduled from September through December, following an introduction to epidemiology and biostatistics, modules concentrate on the design and analysis aspects of observational and experimental studies, as well as advanced statistical analyses.

II. Practical research phase: from January through June. Optional module for non-medically trained students 'Introduction to clinical medicine'.

Duration: one-year full time or two-year part-time.

Further information: P. van den Brandt (Programme leader) or T. Kuiper/ L. Mees (Programme Management)

tel: 043-3881552, fax: 043-3260390

E-mail: lori.mees@facburfdgw.unimaas.nl

Kennistechnologie

Voor kopij: M. Geelen, Fac. Bur., Tongersestraat 6, tel.: 3883389, voor woensdag 12.00 uur

Openingstijden Bureau Onderwijs

Maandag en vrijdag van 10.30 tot 11.00 uur

Dinsdag van 15.30 tot 16.00 uur

Toetsen blok 1.2 Kennistechnologie

Maandag 3 februari; Informatica 2; 09.00 - 12.00; 1.013 TS 53
Woensdag 5 februari; Inleiding Multimedia; 09.00 - 12.00; 1.001 TS53

Woensdag 5 februari; Inleiding Cognitieve Psychologie; 14.00 - 17.00; 1.013 TS 53

Vrijdag 7 februari; Algebra 2; 09.00 - 12.00; 0.090 TS 53

Psychologie

Voor kopij: A. Cuijpers / W. Schipper, Bur. Psych., UNS50 PPN, tel.: 3881886, voor vrijdag 12.00 uur.

De herkansingen voor de vierde blokperiode zijn als volgt gepland:

Blok 1.4 vrijdag 18 april 8.30 - 10.30 in Deb 0.122

Blok 2.4 maandag 14 april 16.00 - 18.00 in Deb 0.122

Wanted: enthousiaste 1e jaars die samen met de onderwijs- en opleidingscommissie willen meedenken over het Psychologie-onderwijs! (d.i. feedback geven over de huidige blokken en bijvoorbeeld statistiek, maar ook: meedenken over verbeteringen en over de invulling van de doctoraal-fase; etc.).

Dit kost je niet veel tijd! Info: 043-3436261 Angela Stooft

Een dringend verzoek aan studenten die in het keetje op de parkeerplaats noord van de Uns 50 onderwijs hebben.

Gaarne je eigen afval opruimen (blikjes, appels, papier etc.), zonweringen omlaag, stoelen aanschuiven, de laatste doet het licht uit en de deur dicht. Met dank, Anouk Cuijpers.

Rechtsgeleerdheid

Voor kopij: A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 3883003, voor vrijdag 13.30 uur.

Openingstijden onderwijsbalie 80

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Verkrijgbaar aan de balie

Onderwijsmateriaal/roosters blok 2 avondopleiding en blok 3 dagopleiding.

Practicum Onderhandelen

Aanmelden voor het practicum Onderhandelen van blok 4 van de DAGOPLEIDING kan t/m 28.02.97.

Bureau Stages

Informatie over stages Nederlands Recht:

Voor studenten Nederlands Recht die in het studiejaar 1997-1998 een stage willen volgen is er op woensdag 19 februari 1997 om 14.00 uur een voorlichtingsbijeenkomst in de collegezaal Nieuwenhof.

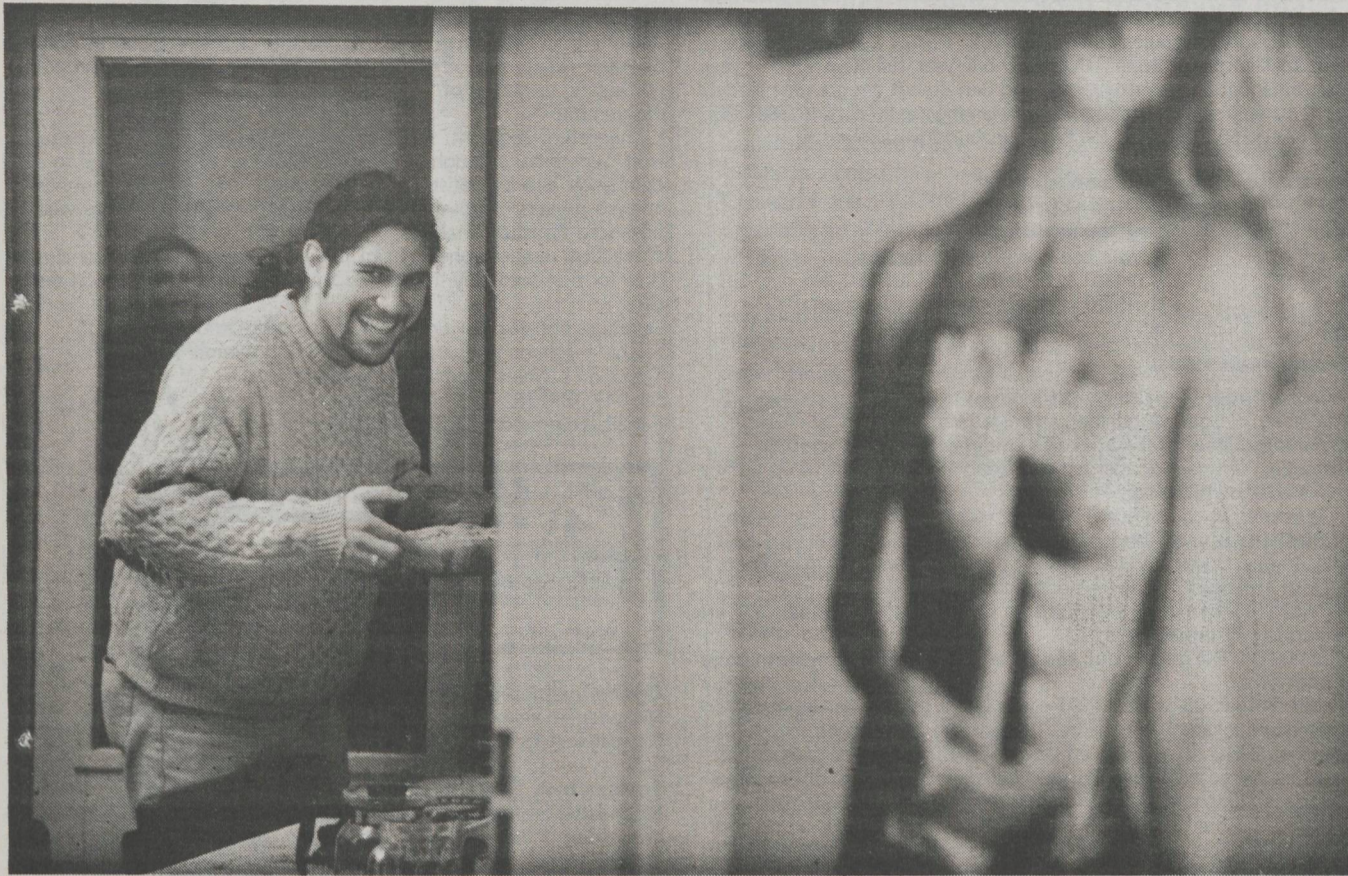
Zes maanden voor de begindatum van de stage dienen de studenten zich te hebben ingeschreven bij het Bureau Stages (kamer 2215 Oud-Gouvernement): voor blok 1 is dat dus 1 maart 1997.

Zie ook de studiegids blz. 133 en 176.

Opstelronde 2e jaars in Brussel

12 tweedejaars studenten hebben de mogelijkheid om de opstelronde van 12 mei te vervangen door een studiebezoek aan de Katholieke Brussel in de week van 10 februari en aansluitend een rechtsvergelijkend opstel te schrijven. Deze mogelijkheid wordt geboden op basis van een uitwisseling met Brussel. In de week van 3 maart zal dan ook een aantal Brusselse studenten naar Maastricht komen. De bedoeling is dat de Brusselse en Maastrichtse studenten elkaar een slaapplek aanbieden. **Er zijn nog een aantal plaatsen beschikbaar. Heb je interesse neem dan snel contact op met:** Tom van den Borre, METRO, kamer 2003-Len14, tel. 3883255.

Going Dutch bij de buitenlanders Engels-Australische aardappelpuree

Gildenweg 63 (foto: Franco Gori)

Aan de paardenstaart zit deze keer een jongeman vast: Dominick Ter Huurne, uit Australië. Min of meer, want ouders vormen een Nederlands-Egyptische combinatie. Er zit meer multi-cultureel gezelschap in de kamer: Annemiek uit Brazilië (Nederlandse ouders), Vincent uit België en Duitsland (eveneens) en Mark, gewoon Duits Duits. De voertaal is Engels, vanwege Duitse Mark. De muziek is qua afkomst al even moeilijk te duiden: een soort New Age folk met Indiase invloeden. Voor het ongehoord oor nogal zuurderig. Het gezelschap is rustig, drinkt een glaasje sinaasappelsap. Ik mag een biertje.

In de kamer staat een levensgroot biljart, met netjes in de hoeken. Zo'n buitenlands biljart eigenlijk. "Niemand wil spelen, dus ik gebruik hem maar als bureau." Er liggen jassen op, van de gasten. Dominick is een lang verhaal begonnen over een uitje naar een Australisch restaurant, waar hij alleen op zijn verjaardag komt, vanwege de exorbitante prijzen. Hij ging er heen vanwege de steak, maar die was zojuist van het menu verwijderd en nu moest hij zijn toevlucht nemen tot kangoeroe. "Zo'n klein stukje", wijst hij met duim en wijsvinger aan, "voor veertig gulden." Het was niet eens lekker, en nogal taai. "In Australië gaven we kangoeroe aan de hond." De andere aanwezigen wonen niet in huis. Ze zijn voor de gelegenheid gestrikt. Dat was overigens moeilijk genoeg. "Niemand wilde eerst komen." Naar de reden mag ik raden. Alleen Mark stond meteen klaar. De huisgenoten zijn twee dames, of mogelijk eentje die voor twee telt. Ze komt juist binnen: "Hoe lang heb je die oven nog nodig?" blaft ze. "Een kwartiertje. Ik dacht dat je ging zwemmen?" informeert Dominick. Met de mededeling dat het zwemmen is afgelopen verdwijnt Judith. Ik tref het van een tafel te kunnen eten: Dominick heeft er zeer recent een aangeschaft. Voorheen at hij altijd van de vloer. "We gebruikten wel borden, hoor", voegt Vincent geruststellend toe. De bel gaat. Dominick vliegt naar beneden. Het is alweer voor Judith; haar bel doet het niet.

Dominick had hete kip willen maken, maar zag er van af toen hij de Observant van de vorige week las. In allerijl moest hij het menu veranderen en verontschuldigt zich al bij voorbaat voor wat er komen gaat. "Iets Engels/Amerikaans." Wat moet ik me daarbij voorstellen? "Niks eigenlijk." Aardappelen, verklapt Annemiek als de baas in de keuken is verdwenen. "Een soort jachtschotel, met worteltjes." Er klinkt gerammel. Is hij de borden aan het wassen? "Nee, daar zou de kat nu wel mee klaar moeten zijn", denkt Vincent. Dominick komt binnen met een oven-schaal van glas, zodat je goed ziet dat de grootste laag uit aardappelpuree bestaat. Daaronder duidt iets bruins op vlees, vermoedelijk gehakt. De puree is bedekt met een goudgele korst. Precies zoals het hoort. "Shepherds pie", noemt hij het, en schept er vierkante stukken uit. "Het smaakt echt Engels", merkt de kok zelf maar vast op. "Naar niks, bedoel je?" vraagt Vincent. Ze hebben gelijk, helaas. Het is in ieder geval heet, en zeer zorgvuldig bereid, dat zie je zo. Neem nou de aardappelpuree: precies de juiste consistentie, zacht als babypoep, maar niet zo plakkerig. En zonder harde stukjes. Echt knap. "Het is moeilijk wat te bedenken zonder meteen op pasta of rijst terug te vallen", zeurt Dominick nog even door. Ook dat is waar, maar het hoeft niet echt, al die verontschuldigheden. Het is heus niet vies. Alleen een beetje veel aardappel in verhouding tot de rest. Worteltjes kom ik niet tegen, maar dat geeft niet. Er staan wel twee bakjes sla op tafel, met komkommer en tomaat en de smaak van water. Er is zelfs een toetje: blanke vla. "Daar is Nederland het best in: vla." Vanuit de keuken klinkt nu een luide jammerkreet. Dominick ging koffie zetten, kondigde hij aan. Zou hij zijn plan-

nen onderweg hebben gewijzigd en is hij nu bezig de buurvrouw aan te randen? "Ik knoeide koffie op haar eten," bekent hij schouderophalend bij terugkeer. Is dat alles? "Ach ja, Judith. Ze is nogal emotioneel." O???? "Je moet haar eens zien als ze afscheid neemt." Mark heeft het moeilijk met studentenverenigingen. Hij barst opeens los: "Studentenverenigingen maken het moeilijk contact te maken met Nederlanders. Ze hebben genoeg gezelschap. Ze kunnen wel zonder je. Dat merk je aan hun houding." Nu verkeert hij alsmaar in het kleine kringetje van IE-studenten. In Hamburg had hij allerlei soorten vrienden. Het was een kleurrijk gezelschap en dat mist hij hier. Het is even stil. Dan nemen we maar het recept door.

Shepherd's pie voor 5 personen

1 ui bakken. Dan 700 gram gehakt erbij doen en bruin bakken. Zout, peper, oregano en chili toevoegen. Een half uur stoven met een paar worteltjes. Intussen 1 en een kwart kilo aardappels koken. Na een half uur stampen met melk en boter ("voor de smaak"). Vlees in een schaal doen, afdekken met aardappels. Daarover wat geraspte kaas strooien. Twintig minuten tot een half uur in de oven tot de kaas goudbruin is.

Sla: kropje sla, paprika, ("Rood, voor de kleur"), tomaat, komkommer.
Dressing: "Uit de supermarkt. Nor."
????? Noor?????
"Ja, Noor, weet je wel, van de pakjes soep."
"Ooooo, Knorr."

Kosten: f6 per persoon, inclusief drank en vla

Ik grijp mijn portemonnee. "Dat is nu typisch Nederlands", zegt Dominick tegen zijn vrienden. "Alles moet altijd verrekend worden. Iedereen betaalt voor zichzelf. 'Going Dutch'." Het is geen complimenteuzen uitdrukking voor deze vreemde gewoonte.

Agnes Sommer

Agenda

donderdag 30 januari
Fragmenten, talkshow over lichaamscultus, Studium Generale, Kumulustheater, 20.00
Zand, toneel, De Tijd, Vrijthoftheater, 20.15
Faust-project, diverse theateervormen, Kruis van Bourgondië, 20.30

vrijdag 31 januari
Boekenbeurs, De Centrale Boekhandel, MECC, 10.00
De roof van de gordel, toneel, toneelgroep M'46, 't Pesthuys, 20.00
Van den Biggelaar Monologenwedstrijd, Studium Generale, Kumulustheater, 20.00
Faust-project, diverse theateervormen, Kruis van Bourgondië, 20.30

zaterdag 1 februari
Boekenbeurs, De Centrale Boekhandel, MECC, 10.00
Carlte, musical, o.a. Joke de Kruijff, Vrijthoftheater, 20.15
Faust-project, diverse theateervormen, Kruis van Bourgondië, 20.30

zondag 2 februari
Boekenbeurs, De Centrale Boekhandel, MECC, 10.00
Koningskinderen, Jeugdtheater Dansend Hart, Kumulustheater, 14.30
Conservatorium Symfonie Orkest, concert, Conservatoria van Maastricht, Antwerpen en Tilburg, Vrijthoftheater, 15.30

maandag 3 februari
Flirt, toneel, Het Zuidelijk Toneel, Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 4 februari
Hoe taal het denken beïnvloedt, lezingencyclus "Taal, denken en bewustzijn", Studium Generale, Nieuwenhofzaal, 20.00
Vasteloaves Concert 1997, LSO, Vrijthoftheater, 20.11
Wat wilt U?, toneel, Nova Zembla, Toneelacademie, 20.30

woensdag 5 februari
Lunchpauzeconcert, Boris Goldenblank en Walter Feddema, Vrijthoftheater, 12.30
Wie-is-words-wat-zijn - het gefragmenteerde subject in de hedendaagse literatuur, David Hamers op zoek naar gespleten persoonlijkheden, Tafelstraat 13, 20.00
Say Bye Bye en Kamerballet, diverse balletten, Nederlands Danstheater 1, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities
The Spiral Village, expositie samengesteld door Francesco Bonami / Bonnesant Museum, Avenue Ceramique 250, t/m 25 mei. Di t/m zo 11.00-17.00
Jan Biessen, Harry Dam, Henk Erkelens, Toos van Holstein, Marijke Stultiens e.a. - schilderijen, beelden van brons en werken op papier (Stock- en kunstuitleningsexpositie) / Galerie Tracté, Alex. Battalaan 31, t/m 1 mrt. Do 14.00-18.00; vr en za 12.00-17.00
Ben Hekert - stillevenen, Willem Graafland - landschappen en Jef van de Leijgraaf - beelden en bronzen / Galerie Artisan, Grote Gracht 43, t/m 8 febr. Di t/m za 13.30-17.30
Grad van Wegberg - olieverfschilderijen en werken op papier / Galerie FAH, Brusselstraat 80, t/m 3 feb. Do t/m zo 14.00-18.00

Films - Speelweek: 30 januari t/m 5 februari
FILMTHEATER LUMIÈRE, Bogaardenstraat 40b
Beautiful Thing, dag. 20.00
Secrets and Lies, dag. 20.30
Welcome to the Dollhouse, dag. 21.00
All Things Fair, dag. 22.00
CINEMA PALACE, Wycker Brugstraat 1
The First Wives Club, dag. 18.15 en 21.00; za, zo en wo ook 14.30
Ransom, dag. 18.15 en (beh. ma) 21.15; za, zo en wo ook 14.30
De klokkenluider van de Notre Dame, za, zo en wo 14.30
Evita, dag. 18.15
Fargo, dag. 21.15
Sneak Preview, ma 21.00

PATHÉ MAASTRICHT, Wilhelmínasingel 39
De klokkenluider van de Notre Dame, za 15.00 en 17.15; zo en wo 14.00 en 16.15
Ransom, dag. (beh. za) 13.05, 15.50, 18.35 en 21.20; za 13.50, 16.50, 19.35 en 22.20
De avonturen van Pinokkio, za 14.00; zo en wo 13.15
Evita, dag. (beh. za) 21.25; za 22.25; do, vr, ma en di ook 13.10 en 15.55
Matilda, dag. (beh. za) 13.25; za 14.10
The First Wives Club, dag. (beh. za) 16.00, 18.45 en 21.30; za 17.00, 19.45 en 22.30; do, vr, ma en di ook 13.15
The Portrait of a Lady, dag. (beh. za) 18.30; za 19.30
Extreme Measures, dag. (beh. za) 16.10, 18.55 en 21.40; za 17.10, 19.55 en 22.40
Dragonheart, dag. (beh. za) 13.20, 16.05, 18.50 en 21.35; za 14.05, 17.05, 19.50 en 22.35
The Glimmerman, dag. (beh. za) 13.30, 16.15, 19.00 en 21.45; za 15.15, 17.15, 20.00 en 22.45

CINÉ-K, Bernardusstraat 13
Surviving Picasso, dag. 21.00

Welcome to the Dollhouse in filmtheater Lumière Geen beauty maar ook geen brains

Schuchter loopt ze rond in de schoolkantine, niet wetend aan welk tafeltje ze kan gaan zitten. Er is niemand die haar uitnodigt. Integendeel. Knappe cheerleaders maken haar uit voor 'lesbo', haar kluisje is beklad met scheldwoorden. Alle kinderen die in Amerika gepest worden, schijnen zo ongeveer hetzelfde mee te maken. Tegen een decor van de bekende stalen wandkastjes en klaslokalen vol met autoritaire leerkrachten, vergaat het Dawn, in 'Welcome to the Dollhouse', in eerste instantie niet veel anders.

Alles lijkt dit meisje in haar prille pubertijd tegen te zitten. Ze gaat sinds kort naar Junior High, waar ze gepest wordt vanwege haar beugelbekkie en bril. Thuis is het ook niet echt prettig, want daar trekken vader en moeder haar kleinere, maar ook veel mooiere zusje voor. Haar broer Marc heeft zijn uiterlijk ook niet mee, maar hij heeft zich gestort op de voorbereiding van zijn loopbaan. Bij alles wat hij doet, onderzoekt hij hoe het op zijn C.V. zal staan. "Marc, do you ever think about girls?" "Are you kidding? I want to get into a good school." Hoe cynisch is dit alles voor Dawn, die tussen de 'beauty' en de 'brains' inzit, en van beiden niets heeft. Het enige wat Dawn heeft, is de Club voor Speciale Mensen. Deze club heeft buiten haar nog

één lid: Ralphy, ook een buitenbeentje. Hij wordt regelmatig voor homo uitgemak.

Dawn, met bril en beugel, maar zonder vrienden

Het onmisbare ingrediënt voor een originele Amerikaanse puberfilm is ook in 'Welcome to the Dollhouse' aanwezig; het onbereikbare seksymbool. In dit geval is dat de mooie, stoere Steve, de zanger van de band waar ook Dawn's broer in speelt. Dawn probeert wanhopig zijn liefde te winnen, ze gebruikt zelfs haar zelfontwikkelde magie, maar Steve ziet haar totaal niet staan.

Tot zo ver lijkt het verhaal van deze film niet veel bijzonders in zich te herbergen, afgezien van de flinke dosis cynisme die subtiel vervlochten is in de film.

Dawn moet bijvoorbeeld haar opstel over waardigheid voorlezen, omdat haar leraar vindt dat ze daar maar weinig van in huis heeft. "Dignity" staat er in grote letters op het bord, pal boven het hoofd van de stotterende Dawn, die op dat moment alles behalve waardigheid representeert.

Of de videoband van het twintigjarige huwelijksfeest van de ouders, waarop Dawn nauwelijks te zien is behalve wanneer het mooie zusje haar in het zwembad duwt. "Oh, hihi, can we see that again, Mom?", vraagt Missy, winnares van zowel de schoonheids- als de aandachtsprijs, zoetjes. En zelfs de computerneerd van een broer blijkt het zich te kunnen veroorloven om zijn vriendinnetje slecht te behandelen.

Het lijkt wel of iedereen liefde krijgt, behalve Dawn.

Degene die Dawn nog het meeste aandacht geeft, is Brandon, de ruige pestkop in haar klas. Hij houdt haar voortdurend in de gaten, treitert haar, maar voelt zich ook op een andere, meer liefdevolle wijze tot haar aangetrokken. Op een gegeven moment dreigt Brandon Dawn bijvoorbeeld te verkrachten. Een poging tot geweld die uiteindelijk resulteert in een tedere zoen.

In 'Welcome to the Dollhouse' lijken simpelweg enkele weken uit het trieste leven van een misfit verfilmd te zijn. Er zijn nog wat drastische ontwikkelingen, maar deze veranderen niets aan Dawn's onmogelijke situatie. Ze blijft gevangen in haar jaloezie op haar jongere zuster, haar hunkering naar liefde en de worsteling met haar klasgenoten. Het verhaal zou afgezaagd Amerikaans kunnen zijn, maar er wordt rakelings aan de clichés voorbijgegaan, op zo'n manier dat het eerder resulteert in cynisme dan voorspelbaarheid.

De hoofdrolspeelster is zelf niet echt het toppunt van rechtschapenheid, maar dat maakt haar alleen maar sympathieker, te meer daar ze niet laf is. Het einde laat de kijker achter met het hopeloze vermoeden dat het niet meer goed komt met dit gebilde slachtoffer.

Lotte Asveld

Welcome to the Dollhouse, nog tot en met 5 februari in filmtheater Lumière om 21.00 uur.

Theatergroep De Bink speelt Roem-service in Maastrichts café Jubileumvoorstelling van een verlepte diva

Het gegeven is bekend: de would-be diva die allang over haar hoogtepunt heen is, blijft toch zingen om zo het idee dat ze écht nog steeds beroemd is, in stand te houden. Maar ja, ze is niet meer de jongste en dan valt een combinatie van drank en pillen niet zo lekker. Dat gaat natuurlijk mis. Dit thema heeft al zoveel musical- en toneelschrijvers geïnspireerd, dat je je af kunt vragen of er nog wel wat leuks van te maken valt. De jonge Maastrichtse theatergroep De Bink probeert het met hun productie Roem-service -en voorwaar, het lukt.

voortdurend moet voorzien eisen hun tol en het duurt niet lang voordat de cafébezoekers zien wie Bohemia werkelijk is: een hysterische, grillige zangeres die stiekem nog steeds wacht op de dag dat ze het echt gaat maken. De arme pianist moet steeds vaker rennen om de wankelende Bohemia op te vangen, en uiteindelijk draagt hij de uitgeputte vrouw naar haar kleedkamer -in het damestoeilet.

Goed, echt origineel is het verhaal niet,

maar de cabaretse voorstelling die De Bink op de 'planken' (een houten stellage, geplaatst op het biljart van de Tribunal) zet, is desondanks zonder meer geslaagd te noemen.

In de eerste plaats door het spel van Saskia Valk en André Wolfs. Valk speelt Bohemia met overtuiging. Hoewel ze geen enkel cliché schuwt, wordt ze toch geen parodie van zichzelf: de gebaartjes en gelaatsuitdrukkingen zijn weliswaar standaard overdreven, maar altijd op hun plek. Bovendien kan Valk bijzonder goed

Zangeres Bohemia gaat onderuit (foto Franco Gori)

zingen. Krakkers als 'La vie en rose' en 'It's lonely at the top' komen heerlijk fout uit haar mond. Maar om dat voor elkaar te krijgen moet de zangeres wel perfect weten wat ze met haar stem kan doen. Hetzelfde geldt voor Wolfs. Zijn pianospel is precies verkeerd: mierzoet, vol met akelige riedeltjes en uitgerekte intro's en coda's. Met zijn glimmend zilveren jasje en zijn slijmerige glimlach is hij alles wat men van een begeleider van Bohemia zou verwachten. Maar de treurige blik waarmee hij Bohemia bekijkt, laat zien dat Wolfs ook de keerzijde van zijn rol beheerst.

Een tweede reden voor het succes van Roem-service is de locatie-keuze. De kroeg is de plaats voor deze voorstelling. De toeschouwer is niet bij een toneelstuk, maar er in. Het geluid van een lopende tap, gerinkel van glaswerk, mensen die met een biertje in hun hand staan te luisteren, dit alles versterkt het idee dat je inderdaad naar een kroegoptreden van een verlepte zangeres staat te kijken in plaats van naar een productie van jonge theatermakers. Waarmee die theatermakers hun doel toch maar mooi bereikt hebben: zorgen voor een avondje laagdrempelig, ontspannen theater waar de professionaliteit van afspat.

Ariane Hendriks

Reprises van Roem-service worden gespeeld op 14 februari in café De Comedie aan het Onze Lieve Vrouweplein en op 23 februari in café De Percee in de Wycker Brugstraat. Toegang gratis.

Taak 16: DUMB

Er bestaat veel heisa over de modernisering van het universitair bestuur. Moeizaam verworven rechten en plichten lijken ons te worden afgenomen. De berichtgeving in dit blad sust ons echter in slaap. Ons College van Bestuur, zo wil Wammes Bos ons doen geloven, houdt alles het liefst bij het oude, Business as usual, want dat werkt toch prima. Faculteiten mogen op marginale punten een eigen beleidslijn volgen, maar in Grote Ganzen blijft het aangenaam voortkeutelen op de vertrouwde weg.

Heel de UM was overtuigd van dit streven. Heel de UM? Nee, een kleine enclave bood moedig weerstand. Wij hebben de hand weten te leggen op een rapport van de hand van professor Bolleman, bijzonder hoogleraar in de econonometrie bij de Vakgroep Economillimetrie. De overtuigende titel luidt Doortastend Universiteit Maastricht Bestuur. Bolleman is een meester in het desktop-publishen, want hij heeft gelijk maar een sjiek logo voor zijn streven ontworpen:

De kernpassages uit zijn betoog:
"Een universiteit is een bedrijf, zoals alle andere bedrijven. Een beetje bedrijf is een BV, een beetje méér bedrijf een Naamloze Vennootschap. Daar gaan wij met de DUMB eveneens naar streven! Onze studenten en onze onderzoeks-opdrachtgevers worden onze aandeelhouders. De staf van de UM heeft 51% preferente aandelen. Er komt een directie, met een president-directeur, directiesecretaris, The Works. Natuurlijk een Raad van Commissarissen. De le zwik krijgt betaald naar rato van de bedrijfsresultaten. De aandeelhouders scoren ook een graantje mee uit de bedrijfsmatige aanpak. Onderzoeks-aandeelhouders krijgen dividend uitbetaald in patenten, artikelen. Onderwijs-aandeelhouders ook zoiets."

"Winst, bedrijfsreserves pompen wij in fundamenteel onderzoek, opleidingen voor het Algemeen Nut. Maar ook Cultuur- en Wetenschapsstudies zullen wij spoedig heftig te gelde kunnen maken! Strategische allianties gaan wij niet uit de weg!"

"De faculteiten zijn werkmaatschappijen van de NV UM. Ze doen aan mergers & acquisitions. Als de UM de eerste is met een dergelijke bedrijfsmatige internationale en innovatieve aanpak zullen wij spoedig de andere kleine universiteiten in den lande hebben opgekocht. Daarna over de grens. Lage lonen-landen! UM-vestiging Chittagong zie ik nog vóór het jaar 2000 op het programma staan."

"We hoeven ons niet te beperken tot academisch onderzoek en onderwijs. DUMB zal leiden tot vergaande samenwerking met het bedrijfsleven. Gezien ons kopiervolume zie ik een overname van Océ-Van der Grinten in het verschiet. Of zij pakken ons. Maakt me ook niks uit."

Opdracht
Vrij uzelf en anderen af: zijn hoogleraren verstandig?

Eva

Het graf op de Tongerseweg (foto Franco Gori)

Politicus uit berekening

Musea zijn er in soorten. Je hebt kunsttempels, en kunstkamers. In de kunsttempel wordt lopen vanzelf schrijden, spreken wordt fluisteren, kijken wordt aanbidden. In de kunstkamer niets van dat alles. Daar is de sfeer huiselijk, intiem. Ideaal voor kunstwerken die gemaakt zijn om mensen gezelschap te houden in hun woonkamer, zoals portretten, of de door beeldhouwer Charles Vos gemaakte kinderkopjes. (Niet te verwarren met de pittoreske Maastrichtse straatkeien, die eezame fietsers en mondaine studentes met naaldhakken parten spelen.)

Tot de musea van de tweede, zeg maar: de betere soort behoort het Spaans Gouvernement aan het Vrijthof. Weinig dagjesmensen nemen het op in hun excursieprogramma, al was het maar omdat het niet zo vaak open is. De vaste collectie bestaat uit achttiende-eeuws meubilair, zilver, glaswerk en dergelijke, tentoongesteld in stijlkamers. Maar men maakt hier ook werk van heel andere zaken. Bijvoorbeeld van die opmerkelijke groep beeldende kunstenaars die in Maastricht in de eerste helft van deze eeuw werkzaam was.

BERICHT UIT MAASTRICHT

Voor hun brood waren deze mannen (jawel, het waren uitsluitend mannen) aangewezen op kapitaalcrachtige opdrachtgevers als de katholieke kerk, de glas- en aardewerkfabrikanten, het mijnbedrijf. Een groot deel van hun werk behoort tot wat met een ouderwetse term 'toegepaste kunst' heet. Daarnaast schilderden, tekenden en boetseerden zij voor incidentele, kleinere opdrachtgevers; voor hun vrienden, voor elkaar, of domweg voor hun plezier. Juist dit vrijere werk verrast door zijn frisheid. Het staat dicht bij ons dan menige religieuze voorstelling uit die tijd.

Onder de titel 'Gezicht van Maastricht' presenteerde het Spaans Gouvernement in 1995 een mooie verzameling stadsgezichten en portretten van deze groep kunstenaars in een expositie, een boek en een videoband. Als vervolg op dat project brengt het museum nu de tentoonstelling 'Jos Postmes en het kunstonderwijs in Maastricht (1921-1934)'. Samensteller van de tentoonstelling en het bijbehorende boek is opnieuw Monique Dickhaut geassisteerd door M.A.H. Pomerantz-Beks.

Postmes werd geboren in 1896. Zijn ouders hadden een groothandel in koloniale waren aan de Grote Gracht. In 1934 stierf hij aan een longontsteking, opgelopen na een blindedarmoperatie. Ondanks zijn vroege dood heeft hij een stuwende rol gespeeld in de uitbreiding van het kunstonderwijs in Maastricht. Als zodanig vormt hij een belangrijke schakel tussen de 'tekenscholen' uit de negentiende eeuw en de twee kunstacademies die Maastricht momenteel huisvest.

Een belangrijk schilder was Jos Postmes niet. Toch is het een interessante tentoonstelling geworden. De samenstellers hebben 's mans werk in een flatteuze, maar zinvolle context geplaatst. Ze deden dat door werken bijeen te brengen van de meest getalenteerde docenten en leerlingen van de door Postmes geleide Middelbare Kunstnijverheidsschool. Centraal staat de periode van Postmes' directeurschap: de jaren 1926-1934. Onder de docenten waren eersteklas kunstenaars als Henri Jonas, Charles Vos en Edmond Bellefroid. Tot de leerlingen behoorden Paul Kromjong, Hub Levigne en Henri Schoonbrood. Het totaal aantal geëxposeerde objecten is niet groot, maar groot genoeg om een indruk te krijgen van zowel de profane als de religieuze kunst van die tijd.

Postmes was al vroeg van zijn eigen talenten overtuigd. Toen hij de Prix de Rome misliep, lag dat natuurlijk aan de jury. Aan zijn vader schreef hij: 'Menschelijkerwijs en eerlijkerwijs had ik bij de 4 eerste moeten zijn doch de heeren juryleden beslisten anders.' Het was niet de laatste keer dat hij gepasseerd werd.

In 1923 trouwde hij met de Zeeuwsvlaamse Annie Moerdijk, een meisje uit een welgestelde, ondernemende familie. Annie zou hem 34 jaar overleven. In de elf jaren huwelijksleven die hun beschoren waren, kregen zij negen kinderen.

Op Postmes' identiteitsbewijs schreef een ambtenaar achter de woorden 'Bijzondere kenteekenen' kortweg: 'geen'. Met zijn 1.70 m. was hij niet groot van stuk. Vroegtijdige kaalheid en uitdijing in de breedte gaven zijn gestalte echter toch iets directeur-achtigs.

Zijn Maastrichtse kunstbroeders keken een beetje op hem neer. Ze vonden hem vermoedelijk te rooms, te veel politicus, te weinig schilder. Wellicht was het niet alleen ambitie, maar ook zelfkennis die Postmes al vroeg andere dan artistieke paden deed bewandelen. Af en toe zijn er middelaars nodig die de kunst en de politiek met elkaar verbinden. Postmes was zo'n middelaar.

Maakte wrok jegens 'Hollandse' kunstjury's die hem passeerden hem tot chauvinist? In elk geval duikt hij op in de in 1925 gestichte 'Limburgse Liga'. Deze club ageerde tegen Hollandse bevoogding en benoeming van niet-katholieke vreemdelingen op hoge posten in de provincie. Omdat men van de Liga ook geheim lid kon worden, vergeleek het Algemeen Handelsblad haar met de Ku-Klux-Klan.

Een van de degenen die aan de wieg stonden van de Liga was Jules Schaepkens van Rimpst, voorzitter van de Maastrichtse Kamer van Koophandel, gemeenteraadslid, wethouder en loco-burgemeester. Op Schaepkens' invloed speculeerde Postmes bij de uitwerking van zijn plannen voor het kunstonderwijs. De schrijvers van het boek dat de expositie begeleidt noemen hem in dit verband een 'politicus uit berekening'.

Postmes trachtte ook de bisschop van Roermond voor zijn ideeën te winnen. De kerkelijke overheid was voor hem minstens zo belangrijk als de wereldlijke. Postmes' ideaal was de oprichting van een katholieke Academie voor Beeldende Kunsten. Zij zou hetzelfde niveau dienen te hebben als de Amsterdamse Rijksacademie waaraan hij zelf had gestudeerd. Dit project paste in het roomse apartheidsstreven zoals zich dat in de jaren twintig manifesteert. Het paste tevens in het streven naar een dienstbare gemeenschapskunst, een katholieke variant van de idealen van Derkinderen en Roland Holst.

Van de artistieke vruchten van dit streven laat de tentoonstelling een en ander zien, zoals Postmes' 'Madonna, koers voor het gezin'. Werken als deze, in Toorop-achtige stijl, werden destijds begroet als 'vernieuwing van de religieuze kunst', een verademing vergeleken bij de neogotische rommel waar kerken, kloosters en scholen van uitpuilden. Achteraf doet veel hiervan op zijn beurt sterk gedateerd, om niet te zeggen wezenloos aan. Voor de eeuwigheid bedoelde, monumentale kunst veroudert soms sneller dan het minder pretentieuze, terloopse, profane werk.

Eén ding is jammer. Anders dan zijn voorganger 'Gezicht van Maastricht' bevat het boek 'Jos Postmes 1896-1934' alleen afbeeldingen in zwart-wit. Voor het rood van Postmes' 'Dame met rode jas', het blauw van 'Boerderij aan de Geul' en het geel van 'De Jeker', en voor die kinderkopjes van Vos!, moet u zelf naar het Spaans Gouvernement. Dat kan tot en met 16 maart, op woensdag t/m zondag, van twee tot vijf uur.

Jos Perry